Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 7. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 13-го СІЧНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 13, 1956. No. 7. VOL. LXIII.

ПРЕЗИДЕНТ ЩЕ ДАЛІ НЕ РІШЕНИЙ ЩОДО КАНДИДАТУРИ

ЛІКАРІ СТВЕРДИЛИ, ЩО СТАН ЗДОРОВ'Я ПРЕЗИДЕНТА „ЯКНАЙКРАЩИЙ"; ІЛЛИНОЙСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР СТАВИТЬ АЙЗЕНГАВЕРА НА КАНДИДАТА В СТЕЙТОВИХ ПРАВИБОРАХ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер відмовився вже тепер заявити, чи він погоджується поновно кандидувати. Він заявив це навіть після того, як три лікарі, які його лікували в Денвері, ствердили, що стан здоров'я Президента „якнайкращий". Ці лікарі — це особистий лікар Президента генерал майор д-р Говард М. Снайдер, спеціаліст від сердечних недуг в військовому шпиталі в Вашінґтоні полковник д-р Томас В. Меттінґлі і спеціаліст від сердечних недуг в військовому шпиталі в Денвері полковник д-р Байрон Е. Поллек. Після лікарських оглядин особистий секретар Президента Джеймс С. Гагерті заявив журналістам таке: „Електрокардіограм і проба крови були добрі і Президентове видужування продовжується з задовільним поступом". Далі Гагерті сказав, що „стан здоров'я Айзенгавера якнайкращий", бо Президент багато скористав із того відпочинку, який він мав у Кі Вести на Флориді. Журналісти звернули увагу на те, що досі в бюлетенях про стан здоров'я Президента не бумо слова „якнайкращий". Президент заявив, що він не буде складати окремої заяви в справі того, що губернатор стейту Іллиной Вільям Дж. Стреттон вирішив поставити Айзенгавера як кандидата в стейтових правиборах, які відбудуться 10 квітня. Губернатор Стреттон заявив, що він не має згоди Президента, а робить це на свою руку: „Це наш спосіб діяння сказати: пане Президенте, ми сподіємося, що ви будете кандидувати". Президентів секретар Гагерті заявив журналістам, що сам Президент вирішить справу своєї кандидатури тоді, коли буде почуватися, що він може нести знову тягар президентури впродовж найближчих чотирьох років. Демократичний сенатор із Оклагоми Роберт С Керр заявив, що республікани ще не сміють натискати на Айзенгавера, щоб він поновно кандидував, коли стан здоров'я Президента на це не дозволяє. На думку сенатора Керра стан здоров'я Айзенгавера не є надто добрий, коли він не мир сам виголосити своєї промови про Стан Унії в Конгресі. Керр сказав, що республіканці вже замовили квартиру для Айзенгавера в шпиталі в Сан Франсіско, де він би мешкати під час Крайової Республіканської Конвенції в серпні цього року. Цісю заявою сенатора Керра обурені республіканці і голова Крайового Республіканського Комітету Лінард В. Голл сказав, що це образа Президента твердити те, що сказав сенатор Керр. Голл заперечив вістку сенатора Керра, що, нібито, вже замовлено мешкання для Айзенгавера в шпиталі в Сан Франсіско. Також кілька республіканських сенаторів гостро виступили проти заяви сенатора Керра, називаючи її „очорнюванням" Президента. Президент прийняв на конференції генерального прокуратора Герберта Бравнелла, який після того заявив журналістам, що не говорив із Президентом на політичні теми, ані в справі його майбутньої кандидатури.

Республіканці домагаються негайної акції в справі допомоги фармерам

Вашингтон. — Республіканські конгресмени висловилися за приспішенням акції Конгресу в справі допомоги фармерам. Яку велику вагу прикладають республіканці до цієї акції, підкреслює той факт, що перша нарада республіканських конгресменів під час теперішньої сесії була присвячена виключно фармерській проблемі. Провідник республіканських конгресменів Джореф В. Мартин заявив після двогодинної конференції, що учасники наради прийняли в основі програму президента Айзенгавера в справі допомоги фармерам, але вважають, що для її здійснення треба року або і двох років часу. Щоб приспішити акцію допомоги фармерам республіканські конгресмени погодилися на такі три сугестії: 1) злібералізувати кредитову політику для фармерів, які потребують грошевих позичок, 2) поширити урядові закупи свинини і воловини для харчівень у федеральних і стейтових школах і 3) повести негайну акцію в Конгресі за вилученням з федерального податку від бензини, що її фармери вживають в сільсько-господарській продукції. У зв'язку з третьою сугестією обраховують, що американські фармери платять річно 60 мільйонів долярів податку від бензини.

Сенатор Гомфрі пропонує продовжити чинність іміграційного закону до кінця 1960 року

Вашингтон. — Республіканський сенатор Гюберт Г. Гомфрі пропонує продовжити чинність нового іміграційного закону з 1953 року до кінця 1960 року. Чинність цього закону закінчується 31 грудня 1956 року. Згідно з цим законом до ЗДА мали б прибути 209,000 імігрантів. Але недавно адміністратор іміграційної програми П. Дж Гереті заявив, що до кінця цього року не вдасться спровадити всієї цієї кількости, і принаймні 44,000 віз не зможуть бути використані. Тому Гюберт Гомфрі у листі до республіканського сенатора Вільяма Лангера пропонує внести законопроєкт про продовження чинности цього закону до кінця 1960 року, щоб можна було вичерпати всі візи.

Бракує 100,000 учителів і 95,000 клясових приміщень

Вашингтон. — Крайове Виховне Товариство, яке нараховує 613,000 членів, повідомляє, що 900,000 дітей ходять до школи на зміну, бо немає відповідного числа учителів і клясових приміщень. Згідно зі статистикою цього товариства, в ЗДА бракує 100,000 учителів і 95,000 клясових приміщень. Досі найбільше відчувався брак учителів в публічних школах, але тепер ця справа починає турбувати і керівників середніх шкіл, в яких також бракує учительських сил. На виховній конференції у Білому Домі, що відбулася 30 листопада мин. року, стверджено, що в народних і середніх школах навчається учнів на 2,000,000 більше проти призначеної для них площі в шкільних будинках.

Демократичні повітові провідники Нюйоркського стейту підтримують Гарримана

Олбані, Н. Й. — Голови повітових демократичних організацій Нюйоркського стейту одноголосно заявилися за тим, щоб демократичним кандидатом на президента був губернатор Аверелл Гарриман. В політичних колах думають, що це сталося тому, щоб демократи в інших стейтах пізнали, що новозаснований комітет в Ню Йорку, який підтримує кандидатуру Адлея Е. Стівенсона, не має жадних впливів, хоч до нього належать визначні політики (між іншими і пані Ф. Д. Рузвелт). Друга ціль цього рішення повітових демократичних провідників — це дати знати демократичним політикам, що вони можуть звіщувати собі політичну кар'єру, коли підуть за Стівенсоном. Але голова повітової організації міста Ню Йорку — Кармін Де Сапіо і голова стейтової демократичної організації Майкел Г. Прендергаст заявили, що вони не бояться конкуренції Стівенсона, бо під час недавніх виборів виявилося, що боротьба між окремими демократичними кандидатами тільки скріплює Демократичну Партію, як це було, наприклад, під час виборів в Ню Йорку, де переміг демократичний посадник Роберт Вагнер.

Понад 40 відсотків звільнених урядовців були затруднені республіканським урядом

Вашингтон. — Голова Комісії Цивільної Служби Філіп Янг, республіканець, заявив на Сенатській Підкомісії Безпеки, що 41.2 відсотка всіх урядовців, звільнених з огляду на безпеку країни, були затруднені урядом президента Айзенгавера. Перед зізнанням Янга демократичний сенатор Олін Д. Джанстон заявив, що уряд „робить політичний капітал", твердячи, що всіх цих звільнених нельояльних урядовців прийняв на працю демократичний уряд президента Трумана. Деякі звільнені урядовці були знову затруднені, хоч і залишились на списку нельояльних до уряду ЗДА. Янг виснив, що затруднено їх на таких постах, на яких вони не можуть бути небезпечними для країни.

В грудні було 64,200,000 затруднених

Вашингтон. — Статистичне Бюро департаменту праці повідомляє, що в грудні минулого року число затруднених у ЗДА становило 64,200,000 осіб і було найвищим числом в цьому місяці в історії країни і на 2,000,000 більшим від попереднього рекордового грудневого числа. Внаслідок сезонових причин зменшилося число затруднених у фармерстві та будівельному промислі, і тому число затруднених в грудні було на 600,000 менше в порівнянні з листопадом 1955 року. Число безробітних виносило в грудні майже стільки, скільки й в листопаді, тобто 2,400,000 осіб.

Малі продуценти банкрутують

Вашингтон. — Сенатська Комісія для Справ Малих Підприємців звітує Конгресові про те, що поважне число малих продуцентів мусіли збанкрутувати, хоч великі продукційні фірми мають рекордові прибутки і користають із того добробуту, який панує в країні. Комісія домагається переслухання в цій справі. Голова цієї комісії демократичний сенатор Джан Дж. Спаркман заявив, що треба вияснити ту справу, чому не можуть втриматися малі продуценти в тому часі, коли в країні так збільшилася продукція. В 1955 році число збанкрутованих менших фірм майже подвоїлося в порівнянні з 1954 роком. Спаркман проти того, щоб у країні розвивалися тільки великі продукційні концерни, бо це може привести до монополю великих фірм, які будуть диктувати економіку країни.

17-ий з'їзд комсомолу України

22-го грудня в Києві почався 17-ий з'їзд комсомолу. Як подає „Радянська Україна", ця комуністична організація охоплює тепер на Україні до трьох мільйонів молоді. Перед учасниками з'їзду комуністична партія ставить, як найголовніші завдання на майбутнє, приділяти особливу увагу розбудові промисловости, збільшенню продуктивности праці і піднесенню всіх галузей сільського господарства. „Рівень діяльности багатьох комсомольських організацій — підкреслюється в передовій статті цієї газети, — все ще відстає від поставлених партією завдань. Треба, щоб комсомольські органи рішуче покінчили з канцелярсько - бюрократичними методами керівництва і більше займалися живою роботою серед молоді".

● **У скляному палаці** Об'єднаних Націй в Ню Йорку розпочнуть 15 січня ц. р. ремонтні роботи, цілий яких є поширити на 2,000 кв. стіп простір, призначений для відвідувачів. Роботи мають бути закінчені до 1 липня ц. р.

ПЕРЕСТОРОГА ЗБОКУ ЗДА ВРЯТУВАЛА СВІТ ВІД ТРЬОХ ВОЄН

Вашингтон. — Тому, що Америка перестерегла комуністів, що вона готова вступити до війни з використанням атомової зброї — комуністи завернули з свого агресивного шляху в трьох конкретних випадках. Таким чином — перестерога вжити атомову бомбу проти комуністичної агресії врятувала світ від трьох воєн. Таке мав заявити державний секретар Доллес і на ту його заяву покликається автор статті у відомому журналі „Лайф", Джеймс Шеплі. Річ іде конкретно про Корею, Індо-Китай і Формозу. В Кореї перестерога збоку Америки прийшла в моменті, коли здавалося, що комуністи зірвуть переговори про перемир'я у зв'язку з відмовою насильно репатріювати північно - корейських полонених та масовим звільненням їх. В Індо-Китаї Америка запропонувала була Англії і Франції „об'єднану акцію" проти комуністів, а хоч ці дві західні держави відмовились, проте рішуча постава Америки вплинула на становище Чу-Ен-лая на Женевській конференції в 1954 році й уможливила такий компроміс, який бодай врятував Південний В'єтнам, Ляос і Камбоджу. Комуністи знали, що на випадок невдачі тієї конференції та явної інтервенції червоного Китаю в індо-китайській війні, Англія і Франція приступлять до „об'єднаної акції" з ЗДА; тоді вже були готові до акції американські літаконосці, вивінувані атомовою зброєю. Третім гамульцем для комуністичної агресії стала резолюція американського Конгресу, яка уповажнила Президента до оборони Формози проти комуністичного Китаю. Статтю в „Лайфі" заторкнули журналісти на пресовій конференції з державним секретарем Доллесом минулої середи і поставили Доллесові кілька запитів в цій справі, але Дж. Ф. Доллес відмовився відповісти, заявивши, що він сам ще тої статті не читав. Джеймс Шеплі славить Доллеса, як великого державного мужа й порівнює керовану ним американську дипломатію до дипломатії „тріюмвірату" Френклин-Адамс-Джефферсон з 1780-х років.

Державний секретар Доллес під час останньої пресової конференції у Вашингтоні.

Єгипет постачає зброю партизанам в Альжирі

Альжир. — У ході акції французького війська й поліції проти арабських партизанів в Альжирі, Французи знайшли відпис листа, що його вислав на адресу єгипетського прем'єра Гамаля Абделя Нассера один із партизанських провідників, шейх Басир ель Шібані. Цей останній, називаючи себе „головним командантом альжирської армії національного визволення", дякує в своєму листі єгипетському прем'єрові за надіслання транспорту зброї альжирським партизанам і подає докладно, яку саме зброю він отримав. На листі ель Шібані була печатка в арабській і французькій мовах, а дата на тому листі була 1 листопада 1955. Відпис того листа знайдено поруч з іншими документами під час ревізії в помешканні одного арабського проводиря. Де тепер перебуває Шібані — невідомо. Формально зброя й агітаційна література для альжирських партизанів приходить від „Комітету для визволення Північної Африки"; який свій осідок має в Каїро та користується матеріяльною і моральною підтримкою збоку єгипетського уряду.

Захід обвинувачує Ізраїль в яскравому порушенні перемир'я і чартеру ОН

Об'єднані Нації. — ЗДА, Англія і Франція зголосили спільну резолюцію до Ради Безпеки з різким осудом Ізраїлю за його напад на територію Сирії в дні 11 грудня 1955 року. Конкретно називається та акція Ізраїлю „яскравим порушенням постанов перемир'я з резолюції з 15 червня 1948 р., що торкається загальних умов припинення війни поміж Ізраїлем і Сирією, та зобов'язань Ізраїлю супроти чартеру Об'єднаних Націй". Резолюція трьох великодержав висловлює „поважну журбу з приводу нездатности уряду Ізраїлю виконати свої зобов'язання" та погрожує, що в майбутності Рада Безпеки буде примушена, на випадок повторення такої поведінки Ізраїлю, „призадуматись, яких дальших заходів треба вжити, щоб зберегти і відбудувати мир". На самому початку резолюції пригадується вже 5 постанов Ради Безпеки в спорах Ізраїлю з його арабськими сусідами, починаючи від 15 липня 1948 р. та кінчаючи резолюцією з 29 березня 1955 р. У резолюціях трьох західних великодержав згадується про зачіпки збоку Сирії, проте три західні держави стоять далі на становищі, що навіть у відповіді на зачепливі акції не можна понад нібито відплати переводити пляново й зорганізовано військову агресію. Дальше резолюція закликає до тісної співпраці з Перемирчою Комісією під головуванням генерала Бирнса. — Резолюція трьох західних великодержав різниться від совєтської резолюції в цій справі тим, що не згадує про відшкодування збоку Ізраїлю для родин згинувших тоді 65 сирійців. Західні представники пояснюють, що вони не хочуть вишкодувати омані наді в пошкодованих сирійців, бо ОН не мають ніяких можливостей припильнувати, щоб Ізраїль дійсно виплатив таке відшкодування.

На Кипрі знову неспокійно

Нікосія (Кипр). — В сутичці з грецькими націоналістами згинув сержант турецької поліції Пафос Алі Різа. Його смерть привела до нового напруження між грецьким населенням на окупованім британцями острові. Зараз після вбивства турецької купці позамикали для протесту свої крамниці і сотки турків почали демонстрації, вимагаючи помсти. В Нікосії юрба турків здемолювала грецький національний клюб і декілька крамниць. Два турецькі часописи мусіли припинити на один день вихід з огляду на протестний страйк редакторів і працівників друкарень. Вбитий сержант був головним свідком у справі проти шістьох греків, обвинувачених і засуджених за перепачкування зброї й він арештував одного грецького хлопця за нелегальне посідання рушниці.

ДОЛЛЕС ЗАПОВІДАЄ СУПЕРНИЦТВО З СССР У ДОПОМОЗІ ВІДСТАЛИМ КРАЇНАМ

Вашингтон. — Совєти спробовують суперництво в уділюванні відсталим країнам Близького, Середнього й Далекого Сходу фінансової і технічної допомоги — такий зміст найголовніші заяви, яку державний секретар Дж. Ф. Доллес зробив на початку своєї останньої пресової конференції в середу 11 січня ц. р. Він відчитав повний текст звернення до нього, що його зробила американська репрезентація при Об'єднаних Націях на чолі з амбасадором Генрі Кеботом Луджом, де говориться буквально м. ін. таке: „Ми знаходимось у боротьбі на полі економічного розвитку недорозвинених країн і ця боротьба має суперницький характер. Програма в цьому суперництві знаганні могла б бути так само страшна, як програна у зброєнні. Ми могли б програти ту економічну боротьбу, якщо ціла наша країна не зрозуміла б її далекосяжного значення". Державний секретар підкреслив повну солідарність Президента і свою власну з тим становищем репрезентації ЗДА в ОН. Таким чином справа економічної допомоги відсталим країнам становила головну частину тієї пресової конференції. Державний секретар звернув увагу, що річ іде не тільки про готівкові квоти, передбачені у щорічному бюджеті ЗДА для допомоги закордоновi, але ще більше про участь в реалізуванні проєктів на довшу мету, як, напр., будова велетенської греблі над Нілем, при співпраці з приватним американським і міжнародним капіталом. — Відповідаючи на запити журналістів, Доллес ствердив, що Америка, даючи ініціятиву до т. зв. Багдадського пакту, якого членами є Англія, Туреччина, Ірак, Пакистан і Іран, не зверталась до ніякої більше держави, щоб вона приступила до того пакту. Щодо участи самої Америки в тому пакті, то Доллес не виключив приступлення ЗДА туди, але узалежнив це від потреби, себто від дальшого розвитку міжнародної ситуації. Багдадський пакт, мовляв, стоїть у тісному зв'язку з цілою системою оборони вільного світу. Що торкається совєтських залицянок до арабського світу, то Доллес признав, що Совєти намагаються здобути собі прихильність арабів такими актами, як наприклад зголошення совєтським делегатом в Раді Безпеки ОН резолюція в справі спору між Ізраїлем і Сирією, але ЗДА, сказав Доллес, не дадуть себе вманевpувати в таке суперництво з Совєтами. — Що торкається закликів „невтралістів", щоб припинити всякі дальші досліди з ядровою зброєю, то Доллес заявився проти таких сугестій. Наука, мовляв, мусить завжди ступати вперед і нема причини, чому вона мала б в ділянці ядрової енергії задовольнитись дотеперішніми вислідами. — Наприкінці пресової конференції заторкнено відвідини англійського прем'єра Ідена й міністра закордонних справ Ллойда, заповідженої на другу половину цього місяця. Доллес признав, що близькоі середньо-східні справи будуть предметом найважливіших нарад з англійськими державними діячами і що у зв'язку з цим приїзд американських дипломатів із країн Близького Сходу (м. ін. амбасадора Байрода з Єгипту) має особливе значення.

Пригадавши атаку Хрущова на през. Айзенгавера перед Верховним Совєтом, Доллес ствердив, що совєтські проводирі є „особливо чулі", коли мова про визволення уярмлених ними народів.

Вел. Британія сповільнює евакуацію Суезу

Лондон. — Одночасно із скріпленням своїх військових залог на Середньому Сході — Вел. Британія сповільнює евакуацію своїх військ із зони Суезького каналу, відступаючи від встановленого пляну поступпового виведення британських військ із Суезу. Британська залога в Суезі нараховувала 80.000 вояків і вони, згідно з пляном мали бути виведені до кінця червня ц. р. Ревізію пляну виведення британських військ із зони Суезького каналу пов'язують з останніми подіями в Йордані, де аґенти Єгипту і Савдської Арабії співпрацюють тісно з комуністами, підбурюючи населення проти багдадського пакту. Цей пакт підписано мин. року за ініціятивою Туреччини й Іраку і до нього пристала ще Вел. Британія, Іран, і Пакистан. З'єдинені Держави Америки підтримують справу цього пакту, хоч і безпосередньої участи в ньому не беруть. Вирішив сповільнити евакуацію Суезу, та скріпити британські залоги на Близькому Сході, зокрема на Кипрі британський прем'єр Іден після консультації з членами свого уряду. Ці мілітарні заходи мають теж на меті підтримати прихильний до Заходу режим короля Гуссейна в Йордані, що є ключевою країною в змаганні між прихильниками до Заходу арабськими державами під проводом Іраку і невтралістичним т. зв. незалежним блоком, що його творять Єгипет, Савдська Арабія, Ємен і Сирія. Перешкоди Йордану до цього „незалежного" блоку відокремить Ірак, дасть Єгиптові контролюючу більшість в Арабській Лізі і принесе багато шкоди британському й американському престижеві на Середньому Сході. Призначені до висилки на Кипр два батальйони парашутистів, т. зв. Червоні Чорти, вилетіли літаками з Англії ранком 12 січня ц. р.

В АМЕРИЦІ

● **24-річний залізничник** Дж. Д. Пірсон утратив під час праці обидві ноги і за те дістав відшкодування від залізничної лінії Юніон Пасіфік в висоті 150,000 долярів. Цю справу полагоджено в Шікаґо, а катастрофа сталася в Кензас Сіті, Кензас, ще 5 квітня минулого року.

● **У Нюйоркському стейті** проєктують „День Линкольна", „День Вашингтона", „День Колюмба" і „День Полеглих" призначати на понеділок, щоб було більше триденних вакацій. Противники цього проєкту заявляють, що тоді буде більше автомобільних катастроф. Культ ці є за збільшення числа триденних вакацій.

● **14-річна дівчина** Прісцілла Вечче з Бреддлі Біч, Н. Дж., зайшла ввечері до костелу, щоб помолитися. Вона була в штанях і соромилася молитися в штанях, тому вийшла на хори. Тим часом костел замкнули, і вона мусіла перебути в ньому цілу ніч. Гри на органах, якою вона хотіла звернути на себе увагу, ніхто не чув.

● **У Вальпараїсо,** Флорида, в летунській катастрофі згинув один із летунських „асів" у Корейській війні, 36-річний майор Лонні Мур. Він налітав за свого життя 3,570 годин, а в Кореї 10 МІҐ-ів знищив, а одного пошкодив.

● **Команда летунства** повідомляє, що при допомозі повздувованого бальона досліджується причини постання буревіїв. Цей бальон здудований із пластики, має 50 стіп довжини і висоту двоповерхового будинку.

● **Наречена князя Монако** Райнера III, Ґрейсі Келлі прибула до Голлівуду, де працює згідно з контрактом. Її весілля має відбутися після Великодня. Батько Ґрейсі Келлі хотів би, щоб одружіння відбулося в Филаделфії, але урядове повідомлення з Монте Карльо говорить про весілля в Монако.

● **Уряд ЗДА** дозволив вивозити радіоактивні матеріяли до СССР і комуністичних держав-сателітів. Ці матеріяли можуть бути використані лише в медицині та інших гуманітарних ділянках.

● **Республіканський сенатор** із Ню Йорку Ірвінґ М. Айвс заявив, що Айзенгавер таки буде кандидувати на президента, бо він свідомий того обов'язку, який на нього накладає країна. „Ми знаємо, що Президент не хоче кандидувати, не хочуть його і його дружина та син. Але Айзенгавер — це людина обов'язку і льояльности до своєї країни" — сказав сенатор Айвс.

● **Бувший віце-президент** і бувший секретар рільництва Генрі А. Воллес з похвалою висловився про фармерську програму президента Айзенгавера.

В СВІТІ

● **У Греції** проголошено на 19 лютого ц. р. вибори до нового парляменту. Король відмовився послухати опозиції і призначити на час виборів „надпартійний" уряд, але справу доручив прем'єра Караманліса змінити міністрів внутрішніх справ, справедливости й оборони.

● **Тіто,** вернувшися з Єгипту, виголосив у місті Поля, в Істрії промову перед 60,000 югославів, в якій накинувся на „деякі держави" за їх нібито інтервенційну політику на Близькому й Середньому Сході. „Невтралізм" Тіта не перешкоджає йому, як і індійському прем'єрові Нєру, йти цілком по закордонно - політичній лінії Москви.

● **Чотири закордонні діячі,** що були чільними постатями за президентури Вудро Вилсона, якого сторіччя з дня народин святкування 28 грудня 1955 р., прославляли Вилсона з нагоди 35-х роковин відкриття Ліґи Націй. Колишній англійський міністер закордонних справ Сесіл, кол. французький прем'єр Поль Бонкур, китайський делеґат на Паризьку конференцію у 1919 р. Веллінґтон Ку і директор Бюра Ліґи Націй в Женеві швайцарець Вільям Раппар назвали Вилсона вла-стивим творцем ідеї теперішніх Об'єднаних Націй і вказували на трагічну долю, що її зазнав він від власних земляків.

● **Андре Дібуа,** генеральний резидент французької частини Марокко, і генерал Рафаель Ґарчія Валіно, високий комісар еспанського Марокко, з'їхалися вперше від останньої війни на розмову про узгіднення політики. Досі Еспанія тішилася з клопотів, що їх має Франція від марокканських націоналістів, але тепер ті самі клопоти починає мати й вона: в еспанському Марокко переведено перші терористичні акти.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДІЛЯТЬ НЕПОДІЛЬНУ ВОЛЮ

Воля — одна і неподільна. Це твердження висловлювали вже багато разів американські відповідальні політичні та державні діячі й провідники, і цей принцип мав би бути базою американської політики. Світ бо не може „пережити" напіввільний і напівпоневолений, не може встоятися, зокрема, в теперішній атомовій добі. Неподільна сама воля, як неподільні мир і справедливість. Не може бути справедливости без волі, а миру без справедливости.

Це — „самонаявні істини", що належать до західнього світогляду, і ніхто не поважився б їх заперечувати. Але це тільки в теорії, бо в практичному поступуванні, на жаль, все ще зустрічаємось з тенденціями ділити як саму волю, так і мир та справедливість. Конкретний приклад на це дає нам — крім подібних у минулому — остання заява державного секретаря Доллеса в справі американської безкомпромісовости щодо визволення „сателітних народів", яку він склав 9-го січня ц. р. з нагоди відвідин у державному департаменті неозначених ближче екзильних лідерів сателітних країн: Альбанії, Болгарії, Чехословаччини, Румунії, Польщі, Латвії, Литви та Естонії. На жаль, не маємо точного тексту заяви секретаря Доллеса, і можемо лише покликатись та цитувати його слова за американською пресою й пресовими аґенціями. Тим часом, з практики вже знаємо, що саме преса часто натягала ці заяви на своє сателітне копило і говорила про „сателітів" навіть тоді, коли державний секретар або навіть і Президент говорили цілком виразно про „поневолені народи" взагалі.

Все ж таки це не перерішує тенденцій подільности неподільної волі в американській практичній політиці. Цю подільність зустрічаємо на кожному кроці. Окремі категорії поневолених існують у практиці „Голосу Америки", є „Вільна Европа" та „Похід за волю" для „сателітів" і „Радіо Визволення" та Американський Комітет для інших, раніше поневолених народів. Коротко: подільність американської т. зв. визвольної політики маніфестується теоретично і практично в „безкомпромісовості" щодо визволення „сателітів" і горезвісному „неупередрішенстві", коли мова про тих, що перші впали жертвою комуно-московського імперіялізму і віддали найбільші жертви у боротьбі проти нього.

Це є сумні факти, але було б дуже несправедливо мати за це претенсії тільки до Америки та її провідних політиків і діячів. Ці бо тенденції подільности неподільної волі, миру і справедливости виступають саме серед тих, яким у першу чергу на тій неподільності мало б залежати у їхньому власному інтересі. Маємо на думці „сателітів", які й тепер, опинившись у спільній комуно-московській тюрмі народів, продовжують свою короткозору і самогубну „сепаратну" політику супроти Московії, яку вели тоді, коли були ще самостійні, і через яку самостійність втратили. Це стосується в першу чергу до Польщі та Чехії і у відповідній мірі до інших теперішніх сателітів. Усілякими ригами вони допактувались з Москвою до того, що самі опинились під її чоботом, бо вважали себе за „ліпших" і „безпечніших" від тих, для яких коньюнктура була менш пригожа і які не вдержали своєї державности після першої світової війни. Що більше, цим коньюнктуральним „ліпшим" і щасливішим навіть до тієї міри перевернулось було у головах, що вони самі, замість допомогти визвольним рухам поневолених червоною Москвою народів, гнобили частини тих народів, що опинились коньюнктурально в їхніх державних кордонах.

Ця короткозора політика продовжується й після того, як коньюнктура змінилась і „ліпші" та „безпечніші" самі опинились у спільній неволі. Не маємо ані тексту останнього меморіялу тих сателітних представників, якщо такий був секретареві Доллесові переданий, ані тексту їхньої словної інтервенції. Але з дотеперішньої їхньої практики можна припускати, що говорили вони тільки про „сателітів" і що ця їхня обмеженість могла викликати й обмежену до сателітів заяву секретаря Доллеса.

Ми були б несправедливі, якби відповідну частину вини за цей поділ неподільної волі не прийняли і на себе, себто на українців та на інші, давніше поневолені народи. Мусимо бо признатись, що наші практичні заходи проти тієї подільности неподільної волі все ще недосить енерґійні і недосить наполегливі. Ми, з одного боку, замало реаґуємо на таку подільність, а з другого замало стараємось, щоб її не було. А це саме повинно бути одним з головних завдань нашої політичної репрезентації — УККомітету. Інша справа, що важко боротись із зовнішньою подільністю волі, коли існує вона й серед нас, але це вже окрема тема.

КОНҐРЕС, ПРЕСА І КОМУНІСТИ

В минулих двох тижнях Сенатська Підкомісія для Внутрішньої Безпеки перевела під головуванням сенатора Джеймса О. Істленда, демократа з Міссісіпі, переслухання свідків для перевірення ступня інфільтрації комуністів в американській пресі. Ця остання сесія підкомісії нав'язувала до минулорічного переслухання коментатора радіовисильні Коломбія Бродкестінґ Систем, Винстона Бардетта, який назвав був деяких журналістів, як комуністів. Тоді разом із Бардеттом зізнавало ще 15 журналістів, з них три співробітники „Ню Йорк Таймсу". У теперішній сесії названої підкомісії впродовж триденного тайного переслухування у Ню Йорку в останньому тижні грудня м. р. перейшло перед допитуючими 4-ма сенаторами 38 журналістів, в тому числі 30 теперішніх або колишніх співробітників „Ню Йорк Таймсу" чи працівників цього видавництва в різному характері. В минулому тижні на явному переслухуванні у Вашинґтоні допитувано 18 журналістів і працівників пресових видавництв, з того числа 14 з видавництва „Ню Йорк Таймсу". Одні з них відповідали на всі запити і льояльно співпрацювали з підкомісією. Інші в цілості або частинно покликались на 5-ий Додаток до Конституції, який дозволяє стримуватись від відповіді, що могла б обтяжити допитуваного. Інші квестіонували право підкомісії вести ці допити загалом, чи у формі, яка — на їх думку — порушує ґарантовану Конституцією свободу преси. Одні поводились спокійно і культурно, дехто з них поароґантськи. Ні один із переслуханих не признався, що є тепер комуністом. Всі ж, що признались до комунізму, зараховували це до минулого періоду, навіть з-перед 20-ти років. Усіх, що відмовились зізнавати і взагалі проявили свою нельояльність супроти сенатської підкомісії — часописні видавництва негайно звільнили з праці.

Але справа не в окремих особах, тим паче, що між ними не було ні одного проміненнтного прізвища із світу американської публіцистики. Справа набрала розголосу з різних причин. Передусім, в найширшому аспекті актуалізувалось питання, чи дійсно комуністам вдалося настільки просякнути в апарат американської преси, щоб впливати на її ідеологічне обличчя, на її становище до окремих проблем, на її вплив на публічну опінію і політику державної верхівки. Відповідь на це — заперечлива. Сама підкомісія, за підписами двох її членів — Джеймса О. Істленда, демократа, і Вільяма Е. Дженнера, республіканця з Індіяни, — у спільній заяві з 6 січня ц. р. ствердила: „... Переслухування відкрили багато речей, включно з виразним намаганням комуністів просякнути до керівних американських часописів ... Комісія схильна дбайливо й совісно перевірити виянення, що їх одержано в цих переслуханнях. Щоб вичерпати все те, що наші переслухання відкривають щодо проблеми плянованої комуністами інфільтрації в пресі, ми певні, що американська преса покаже себе вповні зрілою і справиться з цією проблемою на її власний американський лад". Як бачимо, в оцій трохи штудерній стилізації з одного боку стверджується, що існують дійсно плянові заходи комуністів просякати в американську пресу, з другого боку підкреслюється довір'я до розуму й патріотизму тієї преси та її загального антикомуністичного обличчя.

Але, крім цього одного моменту, є й інші. Передусім „Ню Йорк Таймс", покликавшись на те саме враження, що його віднесли і публічно зазначили також деякі інші поважні часописи (як, напр., „Вашинґтон Пост") закинув одверто цій підкомісії, що вона свідомо звернула своє вістря проти цього одного часопису з метою морально пошкодити йому, з помсти за становище „НИТаймсу" до низки конкретних проблем, в яких члени цієї підкомісії, головно два згадані сенатори і правний дорадник підкомісії Дж. Г. Зауервайн, займали становище цілком протилежне (у справі сеґреґації дітей у школах в південних стейтах, щодо методи переслухувань у деяких сенатських комісіях, у відношенні до імміґраційного закону пок. сенатора МекКаррена, супроти т. зв. меккартизму і т. п.). Хоч „НИТаймс" признає Конґресові принципове право інвестиґації для вияснювання підривної діяльности в усіх ділянках публічного життя і погоджується, що „преса не є непорушною святістю", проте застерігається проти трьох речей: 1) під плащиком переслухування впливати на політику, що її має вести преса, 2) використовувати переслухування для виловлювання спеціяльно якогось часопису з міркувань політичної розгри і 3) приписувати собі — сенатській комісії чи взагалі Конґресові — право судити тих діячів преси, які в минулому зробили помилку, що її проте самі признали і своєю дальшою діяльністю себе реабілітували чи все ще реабілітують. „Ми судили цих людей і будемо далі судити їх за вартістю їх праці і за нашим довір'ям до їх здібности задовільно виконувати свою роботу. Це наше власне діло рішати, кого маємо затруднювати, а кого не маємо. Ми не є схильні відступити цю функцію підкомісії Істленда". Велику редакційну статтю, яку „Ню Йорк Таймс" приніс у цій справі 5 січня ц. р., передруковано в цілості ще раз в останньому недільному числі з 8 січня для підкреслення важливости справи.

Нема ніякого сумніву, що ці останні переслухання вкололи американські газети, що їх публічно відкрито, як предмет комуністичних інфільтраційних затій. „НИТаймс" твердить рішуче, що на 4,000 своїх теперішніх співробітників керівництво цього видавництва не знає ні одного члена комуністичної партії. Але ґалерія хай і колишніх к о м у н і стів-пресовиків, яка пересунулась перед сенатською підкомісією, мусить насувати невеселі рефлексії на тему причин, чому ті часописи до деяких проблем, наприклад, української, проявляли часом помітну нехіть, не признаючи у відношенні до неї тої правди, яку звеличує „НИТаймс" у згаданій статті, як начальне й невідхильне місійне гасло вільного друкованого слова. Чуйлість американської преси, щоб абсолютно ніхто не піддавав її ніякому натискові — характеристична для американської преси і гідна найвищої похвали. Вона проявилась і при цій нагоді. Висока пошана, якою втішається американська преса у вільному світі, була б ще вища, якби вона поглибила своє знання східньо-европейських справ та признала у відношенні до комуністичного імперіялізму не половину правди, але цілу правду, включаючи в неї правду про Україну.

Капітан-ляйтенант фльоти Святослав Шрамченко

СОВЄТИ ХОЧУТЬ БУТИ ПЕРШОЮ МОРСЬКОЮ ПОТУГОЮ

Під заголовком „Sea Power: Soviet bid for Leadership" контр-адмірал Е. М. Еллер (б. бойовий адмірал під час другої світової війни, а пізніше директор Публічної Інформації Департаменту Воєнної фльоти у Вашинґтоні) вмістив у відомому місячнику „United States Naval Institute Proceeding" дуже цікаву статтю. Передаю її в скороченні:

Передусім він ставить запитання: чому совєтські корабельні працюють вдень і вночі, будуючи воєнні кораблі? Чи це є раптове рішення, чи спеціяльний, наперед задуманий д а л е к о с я ж н и й плян? У правильних відповідях на це питання лежать підвалини важливих рішень для безпеки ЗДА і всього світу. Звертаючи головно увагу на совєтську армію і повітряну фльоту, ЗДА недостатню увагу приділяли морській справі, не зважаючи на пересторогу збоку воєнної фльоти ЗДА, які подавались за останні 20 років, і пересічний американець лише тепер починає з тривогою розуміти, що Совєтський Союз всі свої зусилля спрямовує до того, щоб стати першою морською потугою світу.

У той час, як багато людей в ЗДА думають, що ера фльоти минулася, Совєти поспішають розбудувати свою воєнну фльоту. Вони знають, що воєнно-морські сили, озброєні новою дивовижною зброєю, відіграють ще велику ролю. За короткий час Совєти перейшли з сьомого місця в черзі воєнно-морських потуг світу на третє, за Великобританією, а на протязі останнього року вже вийшли на друге місце після ЗДА.

Отже, кожний спущений на воду совєтський воєнний корабель є частиною широкозакросного пляну, складеного пару десятків років тому в Кремлі, очевидно, доповнюваного й модифікованого в міру потреби. Цей плян має своєю ціллю загарбати весь світ і складається з п'яти точок. **Усі ці п'ять точок можна виявити з різних заяв червоних можновладців, а головне зі світових подій, які ці заяви супроводять.**

Точка перша цього пляну мала своєю ціллю зміцнити Совєтський Союз внутрішньо. Фундаментом для цього була „диктатура пролетаріяту" з Сталіним на чолі. Мільйони людей гинули і гинуть під тортурами, в концтаборах, від голоду і т. д. Життьова стопа населення була знижена за рахунок озброєння.

Точка друга ставила собі за ціль загарбати сусідні нації під фальшивим плащиком „ґарантування безпеки" для них. Окупація балтійських країн і напад на Польщу — це загарбницькі дії переведені в рямках другої точки. Совєти рахували, що час по їх боці, а капіталістичні країни стоять на порозі упадку. Тому найкращим засобом загарбання світу вважали вони — вичікувати, поки самі капіталістичні країни самі розваляться, а рівночасно підривати їх зсередини. Секретар американської Воєнної Фльоти Форестол заявив, що Совєти мають дві субстанції на експорт: анархію і хаос. Але після другої світової війни ситуація змінилася, і Совєтський Союз, урятований допомогою ЗДА і Великобританії, загарбав багато країн.

Третя точка вже заміряє до загарбання Европи через Азію. Першим кроком у реалізації цієї точки було загарбання Манджурії і совєтизація Китаю.

Четверта точка іде ще далі: вона заміряє до завоювання країн, що межують з сателітами, та країн, що безпосередньо лежать за ними... Ці країни здебільшого мають довгі морські границі, а то й положені на островах, коло евразійського суходолу. Щоб зреалізувати цю точку, Совєти потребують потужної воєнної фльоти, яка б могла тримати під своєю контролею Японське і Східньо-Китайське моря, Чорне, Балтійське і Біле моря, а пізніше — Північне море. До цієї фльоти мали входити у відповідній кількості підводні човни та повітряні сили.

П'ята точка переплітається з четвертою. Її мета — знищення головного ворога, ЗДА, через субверсію, економічний розвал і, нарешті, збройний напад. Совєтські можновладці знають з загально історичного досвіду, що той, хто панує над морями, може панувати над світом. Вони розуміють, що п'ята точка їхнього пляну вимагає вже фльоти значно сильнішої, з трансокеанським радіюсом діяння. Частина цієї фльоти вже існує, а частина виросте в майбутньому.

Вже в 1930-х роках Совєти почали будувати підводні човни, винищувачі, а також започаткували будову кружляків. У 1937 році відділено від армії і створено так званий Народний Комісаріят Військово-Морських Справ. В той час Совєти стояли ще у хвості великих морських потуг, але вже й тоді мали 60 підводних човнів проти 36 німецьких. Протягом двох років вони зробили блискавичний поступ, дійшовши в 1939 році до 150 підводних човнів. Під час війни Совєти продовжували р о з б у д ову фльоти, не зважаючи на знищення багатьох корабелень.

В той час, як ЗДА редукували свою фльоту, Совєти збільшували свою. На старих і нових корабельнях вони будували винищувачі, супровідні та охоронні кораблі, мінні загороджувачі і амфібії. Совєти зрозуміли, що Німеччина мала б значно більші успіхи у війні, якби по-

(Закінчення на 4-ій стор.)

У ЗАМОРОЖЕНИХ ГЛИБИНАХ АНТАРКТИДИ

4 січня 1956 р. наспіли повідомлення з Антарктиди про те, що американський літак попереднього дня літав на висоті 500 стіп понад південним бігуном, і що це вже втретє американські летуни оглядали бігун з повітря. Теперішній лет виконала скомбінована залога морських піхотинців і моряків під керівництвом ляйтенант-полковника Г. Р. Колпа, родом з Акрону, в стейті Огайо. Лет тривав пів години. За цей час можна було зробити потрібні повітряні й географічні поміри. При допомозі інструментів стверджено, що південний бігун лежить на рівнині, на висоті 9,700 стіп над морським рівнем. Щоб зміряти цю висоту, літак піднісся на 11,500 стіп і щойно після того обнизився до 500 стіп, звідки залога скинула на „землю" умовні знаки і відлетіла до своєї бази.

Оця база, названа „Мала Америка V", охоплює п'ять акрів льоду і знаходиться у віддалі 800 миль від бігуна і 12,000 миль від американського континенту. Від неї 30 миль до „Малих Америк I—IV", заснованих під час попередніх виправ під керівництвом адмірала Ричарда Е. Бирда. Всі ці „Малі Америки" становлять важливу частину затоки Кита, яка дає приступ до 6,000,000 квадратових миль, досі ніким неопанованого простору.

У південній частині затоки Кита знаходиться протока Мек Мюрдо, в якій перебуває тепер американський криголам „Ґлесієр" („Льодовик"), висланий з пристані в Бостоні ще 27 жовтня мин. року. Він прибув до місця свого призначення 17 грудня, пробившися крізь 440 миль напівзамерзлої криги. „Ґлесієр" перебуде в затоці Кита до квітня 1956 р., після чого повернеться додому. Другий криголам — „Едісто" — прибув туди перед Різдвом. Крім них, виїхали туди з бази в Новій Зеляндії ще чотири американські кораблі, завданням яких є поробити всі приготування до Міжнародного Геофізичного Року 1957-1958, коли мають бути переведені, скоординовані науковцями з усіх кінців ґльобу — отже з Америки, Австралії, Совєтів, Великобританії й Франції — наукові досліди не тільки на поверхні льоду, але й в його глибинах. Саме тому цю експедицію назвали американці „Дією в Заморожених Глибинах" (Діп Фріз Оперейшен). У ній беруть участь не тільки кораблі різного типу, але й літаки, що прилітають безпосередньо з Нової Зеляндії, віддаленої морем на 2,200 миль.

В американській експедиції візьме участь 1,900 осіб, з яких 337 знаходяться на криголамі „Ґлесієр".

Експедицію очолює відомий дослідник Антарктиди, адмірал Бирд, якого тепер називають „посадником" (мейором) „Малої Америки". Коли криголам „Ґлесієр" знаходився в дорозі до Антарктиди, Бирд перебував у З'єдинених Державах, закінчуючи свої приготування до важливої місії. Щойно 26 листопада вилетів він із Сан Франсіско до Нової Зеляндії і 28 грудня дістався до „Малої Америки". Жартівливо пишуть, що адмірал Бирд „вернувся на місце свого побуту", бо на ділі йому завдячують З'єдинені Держави відкриття цього обширу, що його він відвідував у роках 1928-39, 1933-35, 1939-41 і 1946-47.

Бирд має 67 років, але почуває себе кріпким і здатним до такого роду експедицій. Перша американська виправа в 1928 р. переведена була на дерев'яному кораблі для ловлі тюленів, збудованому ще в 1865 р. Бирд назвав цей корабель „Місто Ню Йорк". На ньому вперше встановлено радіо для пересилання вістей. Це була сенсація, коли часопис „Ню Йорк Таймс" у 1928-29 рр. передавав уперше вісті з Антарктиди. Сьогодні там є вже кілька кореспондентів американських та брітійських часописів, яким завдячуємо майже щоденні радіограми, а для мешканців „Малої Америки" побудовано пошту, яка передає їм листи й посилки з рідних земель.

Для побудови вісьмох запланованих баз Бирд привіз із собою д-ра Павла А. Сіпла, відомого географа і наукового дослідника, який, як скавтбой, брав участь у першій виправі Бирда.

Після встановлення „Малої Америки" в 1928 р. З'єдинені Держави не заявляли претенсій на привласнення нововідкритих просторів, і тому Бирд з усмішкою каже, що це — його власність. Одною з цілей теперішніх досліджень буде вияснення, в якій мірі радіювання, що постало з атомових вибухів, дійшло до Антарктиди.

Тому, що при допомозі літаків тепер уможливлена комунікація з Південним бігуном, Антарктида набирає важливого стратегічного значення. На випадок знищення Панамського каналу вільний світ, захопивши контролю над Антарктидою, міг би контролювати морські протоки, що лежать між південним кінцем Південної Америки і Антарктидою.

Одначе й Совєти не дармують. Вони теж висилають в Антарктиду свою експедицію і твердять, що російський адмірал Фабіян Белінґгавзен ще за Олександра І відкрив в 1821 р. Антарктиду при допомозі царської фльоти... На це Америка пригадує, що то капітан Натаніел Палмер з Конектикату перший заплив туди в 1819 р., а росіяни приїхали вже на півострів Палмера.

(С.)

В СТАРОМУ ДОМІ

Пливуть тумани-ріки,
Осінній дощ гуде.
В рядах холодних вікон
Темніє пізній день.

Тече крізь жовті стіни
Олив'яна вода.
На стінах — серафими,
Задивлені у даль.

Мовчать в важкій задумі
Біблійні три царі.
Над головами сумерк
Розвісив ліхтарі.

Скриплять старезні сходи...
Крізь порох павутин
Хтось вічний в ризах ходить,
Кидає в простір тінь.

А як застигнуть дзвони
В вечірній висоті,
Він молиться Мадонні,
Безсмертній і простій.

— А. ГАРАСЕВИЧ

Степан Женецький

СВЯТИЙ ВЕЧІР ПОВСТАНЦЯ

Після сходин членів нашого Відділу, я підійшов до гурту знайомих молодих хлопців, що голосно, весело й гамірливо, як це звичайно буває у молодих, безжурних людей, розмовляли. Вітаючись з усіма, я зауважив, що серед них знаходиться стороння людина, мужчина ранньої тридцятки, якої я ще досі не зустрічав у нашій громаді. Подаючи мені руку, він представився:

— Називаюся Петро Темний...

— Бувший член Української Повстанської Армії, від минулого тижня — член нашої громади, а відсьогодні нашого Відділу, — додали хлопці.

Я приглянувся уважніше до незнайомого. Не знаю, чи це його справжнє ім'я, успадковане від батьків, чи може прибране, але воно дуже підходило до його зовнішнього вигляду. Темне, смугляве обличчя, чорні, аж лискучі очі, що світять холодом і відвагою, чорне, тверде й непокірне для гребеня волосся, густі, злучені на переніссю брови — все це підтверджувало й наголошувало його прикметникове прізвище.

У цей вечір Петро не говорив багато. Як і слід новакові у громаді, він мало говорив, а більше прислухався. Та вже з тих кількох речень, що він і хсказав за цілий час, коротких, різких і наголошуваних, було видно, що це говорить людина відважна й рішуча, яка вміє дати собі раду навіть у безвихідній ситуації. Пізніше я дізнався від його товаришів-повстанців, які разом з ним боролися в рядах УПА і разом з ним пробивалися у похідній групі на Захід, що йому не раз заглядала в очі червона, комуністична смерть і він не раз просто чудом вимикувався з рук московських посіпак.

Сам він не дуже охоче розказує про свої повстанські пригоди. На прохання, щоб розповів дещо про боротьбу українських повстанців, часто відказує:

— Та всяко бувало... Били ми їх, били вони й нас...

Але часом таки дещо розказує.

Одною з його партизанських пригод, яку він недавно розказував у гурті знайомих, була пригода, зв'язана з відпусткою, що її він одержав на Святий Вечір 1945 року.

Петро розказував:

Німецько - большевицький фронт застав курінь командира Рена, у ряди якого я зголосився в квітні 1944 року, на Лемківщині. Залишившись у запіллі червоної армії, яка наступала на Захід, ми спершу не зводили великих боїв з московським окупантом, Бо, правду сказавши, спершу навіть не було з ким зводити бої. За червоною армією довший час не появлялася совєтська адміністрація. Щойно по якомусь часі появлялося НКВД, а вслід за ним партійні головачі, завданням яких було заводити совєтський лад на зайнятих теренах. З тими то НКВДистами та партійцями ми й почали боротьбу.

Спершу ця боротьба не була важка і проходила майже без жертв для повстанців. Ночами наскакували ми на станиці НКВД та на поодиноких партійців і нищили їх. Знаючи добре терен і маючи добру розвідку, всі такі наскоки ми робили без великого труду й жертв з нашого боку. Нищення совєтського апарату нагнало такого страху на комуністів, що вони довго не важилися посилити нових своїх людей у ті місця, де були ми, і цей терен був у руках повстанців. Та за якийсь час комуністи вислали і на Лемківщину спецвідділи. Ось тоді й почалася важка боротьба нашого відділу з тими червоними військами.

Курінь Рена бився з тими московськими, а пізніше й польськими посіпаками ціле літо аж до початку осени 1944 року. Десь у половині жовтня одержали ми наказ пробитися в ліси Станиславівщини, щоб підсилити тамошні частини УПА, які вели завзяту боротьбу з частинами військ НКВД, що наступом на карпатські ліси намагалися знищити українських повстанців.

Сповнивши завдання в Станиславівщині, курінь Рена одержав наказ вертатися назад на Лемківщину. І ось саме під час цього поворотного маршу застало нас свято Різдва Христового 1945 року. Склалось так, що в ніч перед Святвечером курінь став на відпочинок у тому терені, де знаходилося моє рідне село.

Прошу командира:

— Дозвольте, командире, додому піти, рідню відвідати, святу вечерю разом з'їсти... Давно батьків не бачив, а хто зна, чи ще коли побачу...

Командир дозволив:

— Ідіть, каже, лише глядіть, щоб комуністам в руки не попались...

Уже добре смеркло, коли я після довгого маршу лісами прибув до рідного села. Ніч була темна, і я, не помічений ніким із знайомих, дібрався додому. В хаті світилося, але вікна були закриті грубою завісою.

Боже... Бував я не раз у важких боях, попадав у засідки, кілька разів здавалося, що вже приходить кінець, але ще ніколи серце так тривожно не билося, як у той Святвечір під вікнами батьківської хати... Так голосно воно забилося в моїх грудях на вид святвечірньої свічки, світло якої пробивалося крізь темну заслону, що я аж оглянувся, чи це, буває, не стріляють ворожі гармати...

Заспокоївшись трохи, постукав легенько у вікно. Майнула тінь почерез хату, рипнули двері і мати з сіней шепотом спитала:

— Хто там?

— Це я, мамо, ваш син, Петро, — теж шепотом відповів.

Мати відсунула дерев'яну засуву, і я — в хаті. На столі свічка і свята вечеря. У двох мисках парує святвечірній борщ, а чотири миски порожні. Це — для мене, моєї сестри і двох братів, що всі перебували у той час в рядах повстанців.

Привітавшись з батьками і дізнавшись від них, що в селі комуністів немає, зняв я з себе зброю, поклав у кут і сів за стіл. Місце вибрав під вікном, лицем до входу, щоб в разі небезпеки втекти дверима, або вискочити вікном.

Мати заметушилась, щоб налити мені страви, а я з батьком шепотом говорю. Батько розпитує про моє життя, а я про їхнє... Хочеться одним словоим все їм про себе розказати та з одного слова все про них дізнатися...

І саме в той час, як мати наливала пахучого святвечірнього борщу в мою миску — дзень! Вилетіла шибка у вікні, до моїх плечей притиснулось дуло автомата, а знадвору донісся хрипкий голос: „Руки вверх, бандьоро!

За хвилину до хати вліз вибитим вікном енкаведист. За ним вліз той, що держав автомата на моїх плечах.

Все це сталося так нагло, що я не міг не то що хопити за зброю, щоб боронитися, але не мав часу навіть глянути у той куток, де вона стояла.

Мати, очунявши трохи з переляку, стала пропрошувати енкаведистів до вечері, а батько заходився вгощати їх чаркою, — думали може тим розворушать їхні серця, і вони мене пустять. Та московське серце кам'яне. Приклавши дула автоматів до моїх грудей, один справа, другий зліва, вони відмовилися і від їжі і від чарки. Щойно, коли на їхню вимогу мати принесла мотузок, яким вони зв'язали мені руки, енкаведисти стали ніби трохи ласкавішими. Випили по чарці горілки, закусили і сказали пару слів. А тоді до мене:

— А тепер собирайсь, пайдьом!..

Мати спитала їх, чи не дозволили б хліба для мене на дорогу нагодувати.

— Можна, — відповів один.

Мати принесла з другої кімнати буханець хліба, розкраяла його і знову спитала:

— Чи не дозволили б по-

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ДОПОМОГУ ЗАЛИШЕНЦЯМ! ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Володимир Кубійович

ЯК ТВОРИТЬСЯ „ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА"

Пляи і будова „Енциклопедії Українознавства".

Ідея опрацювати й видати „Енциклопедію Українознавства" постала майже рівночасно з відновленням діяльности Наукового Товариства ім. Шевченка на еміграції, себто в 1947 р.; вже з початком 1948 р. приступили ми до праці над „Енциклопедією", в половині наступного року появився перший її зошит, а в травні 1952 р. закінчено друк першої, загальної частини „ЕУ".

Після довгих міркувань і дискусій устійнений був характер нашої енциклопедії: 1) це не загальна енциклопедія, але „Енциклопедія Українознавства", 2) вона має складатися з двох частин — загальної, що становить властиво підручник українознавства, і другої, спеціяльної, або гаслової, в якій увесь українознавчий матеріял представлений в альфабетному порядку. Ми не вважали за доцільне опрацювати загальну українську енциклопедію, бо неукраїнський матеріял знайдеться в кожній із численних загальних енциклопедій, виданих різними мовами, а з другого боку, ми хотіли скупчити наші сили над опрацюванням суто українського матеріялу. Таких енциклопедій, які подавали б матеріяли лише про свій народ, нема багато. Найкращою є жидівська енциклопедія, видана в 1939 р. англійською мовою у ЗДА. Латвійська еміграція видає в Стокгольмі в той самий час, що й ми, свою латвійську енциклопедію (лише гаслову). Ми розбили нашу енциклопедію на згадані вище дві частини, щоб на першому етапі праці дати нашій суспільності систематичний підручник українознавства, який заступав би підручники української історії, географії, етнографії, мови, історії літератури, інших ділянок культури, народнього господарства й решти галузей українознавства в найширшому значенні цього слова. Ми хотіли зібрати суму знання про Україну, доведену до сучасного моменту, і дати найважливіші інформації про наше минуле і сучасне. Це тим важливіше, що посібників із різних ділянок українознавства, доступних на еміграції, майже не маємо. Сьогодні, після кількох років, можна згадати й другу причину: ми розпочали нашу працю над „ЕУ" в Німеччині, під час „холодної війни", яка що хвилини могла перетворитися на ,гарячу' і перервати нашу роботу. Тож ми хотіли чимскоріше видати першу частину „ЕУ", що є окремою цілістю. В порівнянні з другою частиною вона була і коротша і далеко легша. Чи дійдемо ми до другого етапу нашої праці — роботи над гасловою частиною „ЕУ" (коротко „ЕУ2") в той час ми ще не знали. Наш переїзд до Франції і створення наукового осередка в Сарселі мали на меті уможливити реалізацію цього другого етапу. Ми хотіли виїхати далі на захід, але не за океан, бо це розбило би нашу робочу групу і відсунуло б працю над „ЕУ2" на роки, а може й назавжди. До речі тут згадати, що 80% праці і зусиль сарсельської наукової групи зосереджені біля „ЕУ2".

Чому „Енциклопедія Українознавства"?

Про завдання „Енциклопедії Українознавства" ми писали в передньому слові до першої частини. Це має бути сума знання про Україну, яка інформувала б про наш край своїх і чужих. Як вся українська наукова праця у вільному світі, так і „ЕУ" має виконати три основні завдання. Поперше, бути ґрунтовним довідником українознавства для двомільйонової маси українців і людей українського походження, що живуть у вільному світі. Подруге, стати джерелом інформацій про Україну для чужинців, зокрема, коли вийдуть чужомовні видання „ЕУ", з яких англомовне видає Український Народний Союз у ЗДА. Потретє, ми віримо, що раніше, чи пізніше „ЕУ" дійде на рідні землі і що прийде момент, коли вона, перевидана в десятках тисяч примірників дасть конче потрібні відомості про наше теперішнє й, особливо, минуле, що їх так спотворює тепер совєтська „наука" й що стають все менше приступні для наших поневолених братів. „ЕУ" має бути в якійсь мірі відповіддю на 52-томову нову „Велику Совєтську Енциклопедію", 35 томів якої вже появилися і яка спотворює все українське. Пам'ятаймо, що совєтська енциклопедія, як і її попередниці, теж наскрізь фальшиві, є на полицях всіх більших бібліотек світу і всіх інститутів сходознавства та совєтознавства і є джерелом інформацій про Україну навіть для тих, хто ставиться з недовір'ям, чи то й вороже до большевизму. Треба, щоб на полицях бібліотек світу стала і наша енциклопедія, яка вірно інформує світ про Україну і спростовує большевицькі і не лише большевицькі фальшивки про нашу батьківщину. Але ми є лише на половині розпочатого діла і тільки на початку праці над другою, словниковою частиною.

Картотека гасел

Підготовчу працю над словниковою частиною розпочали ми ще в Мюнхені в 1950 р. Робота над „ЕУ2" далеко складніша у порівнянні з працею над „ЕУ1". Коли перша частина „ЕУ" містить понад 20,000 гасел розміром від 2-3 рядків до 6, а може навіть 8 ст. друку, в ній співпрацює більше як 200 науковців і фахівців, таке саме число осіб дає нам додаткові інформації, ілюстративний матеріял, рецензії на гасла і т.д. Це все вимагає складної й чіткої праці організаційного й адміністративного апарату. Першим етапом роботи над „ЕУ2" було створення картотеки гасел, що мали бути згодом опрацьовані. Ця картотека поставала одночасно в двох видах — за абеткою і поділена за змістом на десятки груп, підгруп і т. д. Джерелом для укладення цієї картотеки були українознавчі гасла „Української Загальної Енциклопедії", відповідні гасла російських, зокрема совєтських, польських енциклопедій, матеріяли з „ЕУ1', ряд основних підручників українознавства, усі приступні нам найважливіші журнали, що виходили вперіод між двома світовими війнами, окремі комплекти газет, як „Діло' з 1930-их років, періодична преса часів другої світової війни, зокрема щоденник „Краківські Вісті" і пізніші видання на еміграції. Поволі наша картотека українознавчих гасел збільшилася до 20,000 (в „Українській Загальній Енциклопедії" їх було 7,000). В першій стадії роботи ці 20,000 гасел поділено за розміром, себто визначено скільки рядків друку маємо присвятити кожному з них із розрахунком, щоб вмістити на 1,500 сторінках. Очевидно, при остаточному складенні каталога гасел і при розподілі їх за величиною потрібна була допомога фахівців, — здебільша були це редактори груп гасел із поодиноких ділянок українознавства. На гаслах-картках позначено ті джерела, на підставі яких буде опрацьований зміст, часто додаються і виписки з цих джерел і таким чином картковий каталог поступово перетворюється на збірку, хоч іще не повну, сирих матеріялів для остаточного опрацювання гасел.

Опрацювання гасел

Після такої підготовної праці, що тривала понад два роки, ми приступили до другого етапу — писання гасел — нотаток, заміток і статтей. В засаді така робота в редакціях енциклопедій лягає на окремих співробітників і редакторів поодиноких ділянок. Але те, що можливе й нормальне в звичайних умовах, неможливе в наших еміграційних обставинах. В н о р м а л ь н и х умовах редактори всіх найважливіших ділянок повинні були б працювати безпосередньо в редакції. Але, — на жаль, для нас це неможливе і з огляду на розпорошення наших науковців - фахівців з різних галузей і з огляду на брак тривкої матеріяльної бази. І тому другу частину „ЕУ" далеко важче редагувати, ніж першу. Над першою ми працювали тоді, коли редактори й автори жили в Мюнхені, або недалеко від нього; праця над „ЕУ" далеко складніша, вона вимагає далеко більше співробівників і редакторів. Наші співробітники й редактори не лише розпорошені по чотирьох континентах, але, як відомо, чимало з них працюють не за своїм фахом, вони не мають усіх потрібних джерел - матеріялів, зокрема якщо йде про найновіші події на Україні. Праця наших редакторів, що з великими труднощами знаходять — часто при фізичній праці — протягом цілого тижня — окремі години для важкої невдячної роботи в „ЕУ", дає приклад жертвенности наших науковців. Ні в якій мірі їхні зусилля не можуть бути відповідно компенсовані тим, скорше символічним гонорарем, який може платити Редакція „ЕУ".

Зрозуміла річ, що далеко не всі наші автори й редактори можуть узяти на себе опрацювання й реалізування цілих груп гасел і цим відразу сильно полегшити працю Головної Редакції. Поодинокі редактори надсилають нам всі гасла з даної ділянки на дану літеру, опрацьовані ними самими, або разом з їх співробітниками у формі готовій, чи майже готовій до друку. Це звичайно найлегші випадки. Але, на жаль, робота наша створює переважно далеко важчі ситуації. Сама техніка підготови до друку є дуже складна. Автори переважно надсилають матеріял до Редакції, яка їх оформлює і, якщо тут нема фахівців із даної галузі — надсилає до перевірки редакторові, іноді попереду на рецензію фахівцям. До того раз-у-раз доводиться провадити розшуки у своїй і паризьких бібліотеках, щоб встановити дати. Раз-у-раз звертаємося до окремих відомих нам знавців місцевих обставин чи подій. Звідси походить безупинна кореспонденція, кількаразове пересилання матеріялів до співробітників.

Редакційне о п р а цювання гасел, доповнення й перевірка, на підставі зібраних у нас даних, або в бібліотеках Парижу більшости одержаного матеріялу, надсилання чималої частини його рецензентам, літературне оформлення, технічна підготова, коректи, добір ілюстрацій, картографічне оформлення — усе це є завданням Головної Редакції. Мале число її складу є найбільшим недоліком нашої праці. (а поза тим є ще й інші обов'язки в сарсельському осередку!). А збільшити число працівників Редакція не може і через брак відповідних сил в Европі, але ще більше через труднощі фінансові. Тож, не зважаючи на всі зусилля, трапляються і, очевидно, траплятимуться окремі хиби в „ЕУ" з чого дуже добре здає собі справу автор цих рядків. Зазначимо, що чужинці, які бачать висліди нашої праці над „ЕУ", дивуються, як можна було досягти уже зробленого при таких труднощах в роботі. Але те, що неможливе для людей, що працюють у своїй державі, мусить бути можливе для нас, емігрантів, хоча є межі можливого...

Як постають деякі гасла третього зошита „ЕУ"

Шоб дати конкретний образ наших труднощів, подаємо два приклади з роботи Редакції. Два роки тому ми замовили одну важливу статтю на літеру „В", яка входить до третього зошита „ЕУ". Рік тому автор надіслав цю статтю, Головна Редакція її прочитала і тимчасово відклала, бо мала актуальніші справи, а саме, гасла на літери А. і Б. Але надійшов час перечитати статтю, спинитися над нею докладніше. Вона справді належить до таких, які одній людині написати важко, бо в чій потрібно багато фактичних даних з різних місць. Виявилося, що статтю ще в деякому треба доповнити й змінити. Шлемо статтю до автора, прохаючи про доповнення. За тиждень дістаємо новий варіянт статті. Передаґовуємо її дещо і цю другу редакцію надсилаємо на рецензію до 6 осіб і установ, які добре знають факти, цифри і т. д. За місяць дістаємо 5 відповідей із цінними доповненнями; на цій підставі робимо нову, вже третю редакцію. Але й тепер є ще деякі неточності, бракує ще деяких даних. Статтю шлемо до 7-ох рецензентів (з них 4, що вже її переглядали і 3 нові). Ждемо на відповіді. Незабаром на їх підставі виготуємо остаточний варіянт статті, погодимо його з автором, опрацюємо літературно й надішлемо до друкарні. Стаття займе дві і пів сторінки друку, але для того, щоб вона була солідно опрацьована потрібно було крім автора й рецензентів (б. 10 рецензій!) близько вісімдесят годин редакційної роботи.

Іноді авторові, чи редакторові бракує інформацій, які „найлегше" познаходити самій редакції. Визначний фахівець із медицини не має під рукою даних про венеричні хвороби і не має змоги витратити час на їх розшуки. Але не дати статті не можна. Суспільне лихо, з яким на Україні стали воювати лише в 20 ст., грізне збільшення недуг під час світових воєн, вогнище сифілісу на Гуцульщині — чи можна про це не згадати в „ЕУ"? Чи не згадати, що на Східніх Українських Землях венеричні недуги імпортувалися заробітчанами з деяких суто російських губерній, а на Гуцульщині розсадниками сифілісу були теж чужинці? Мабуть — треба! І редактори „ЕУ" шукають історичних та статистичних матеріялів у бібліотеці НТШ і в бібліотеках Парижу, витрачають багато часу, щоб його опрацювати і посилають редакторові - фахівцеві на рецензію і схвалення, а стаття займає яку сторінку друку. Під нею читач знайде дві літери Р. М. (це справді вислід спільної редакційної праці).

От приклади труднощів, з якими бореться Головна Редакція „ЕУ". Ми були б однак дуже односторонні, коли б іще раз не підкреслили великої жертвенности наших співробітників, які з великою відданістю праці допомагають нашій роботі.

Пляи на майбутнє

На закінчення випадало б може написати про наші дальші пляни. Вони далекі щодо часу, невідомо які з них будуть повністю реалізовані, але вони пов'язані з нашою роботою над „Енциклопедією". Перше — це видання скороченої „ЕУ" кількома західніми мовами. Маємо надію, що в 1956 р. з'явиться друком, заходами Українського Народного Союзу, перша частина „ЕУ" (з деякими змінами) англійською мовою. Після закінчення „ЕУ 2" потрібне було б кілька чужомовних видань „ЕУ", які являли б синтезу матеріялів 7 томів „ЕУ 1" і „ЕУ 2" — розміром по 1,000 стор. кожна. Було б доцільно опрацювати — як „ЕУ3" — двотомову енциклопедію українців за межами батьківщини, на взір аналогічного багатотомового н і м е ц ь кого опрацювання, перерваного воєнними подіями. Було би добре видати 10-томову „Українську Загальну Енциклопедію"... Але це далекі мрії, які можна було б реалізувати, якщо б ми мали відповідне число осіб, що могли б цій праці повністю себе присвятити, якщо б ми мали відповідну матеріяльну базу, якщо б багато інших передумов ми могли б до того створити...

Будьмо реальні і докладімо покищо всіх зусиль, щоб дати матеріяльну базу для дальшого ведення праці над „ЕУ", щоб цей твір, важливий для всього українського світу чимскоріше з'явився. А коли вже будемо наприкінці нашої роботи, будемо конкретніше думати про реалізацію дальших плянів.

Богдан Лучаковський

о. МИХАЙЛО РЕВАКОВИЧ

ПАН-ОТЕЦЬ, ВЕЛИКИЙ МИСЛИВЕЦЬ

Вже мало кому й із галичан є тепер відоме прізвище о. Михайла Риваковича, а вже й не говорити про земляків з інших земель України.

А був це один з найбільших мисливців наших днів на Галицькій Землі. Народився о. Ревакович 1863 року в старій священичій родині, теологічні студії закінчив у Відні, а опісля майже весь свій вік прожив на парафії у Волосянці, невеличкому бойківському селі, положеному глибоко в карпатських горах, у Скільщині.

о. Михайло Ревакович

Цілий свій час, вільний від душпастирських обов'язків, присвячував мисливству. Навіть для громадської праці, якій у ті часи українське духовенство посвячувало всі свої сили, о. Ревакович не мав надто багато зрозуміння. Все ж таки заложив і підтримував у своїй парафії читальню Просвіти, позичкову касу, церковний шпихлір. Його одинока пасія було полювання і його одинокою стихією був ліс.

Яка велика була мисливська пасія в о. Михайла, про це найкраще може засвідчити факт, який передають, незалежно від себе, і о. Притуляк і ресит Моссора, що о. Ревакович, навіть після того як осліп, ще полював. Правдоподібно за слухом.

Полював о. Ревакович передусім у своїй Волосянці, але також і в Рожанці, як подає ресит Моссора. Полював не тільки в ловищах скільських латифундій, але теж і на громадських теренах, на яких винаймав право полювання.

Мав він у себе дома чудові ловецькі трофеї, кількадесять штук оленячих порожжів (усіх оленів убив 48 штук), без ліку сернючих рогів, дичі ікла, медвежі і лисячі шкури і т. ін. Чужі мисливці з'їздилися до о. Ревакович, щоб оглянути його трофеї. Найцінніші трофеї о. Р. пропали у першу світову війну. А все ж таки і ті, що їх мав о. Р., ще за польських часів, були надзвичайні. Отець Притуляк, порівнюючи їх до славної колекції графів Потоцьких у Кшешовіцах під Краковом, каже, що трофеї о. Ревaковича „рідкісні і дуже цінні".

Виставляв свої трофеї о. Ревакович на Першій Світовій Мисливській Виставі, у Відні 1910 р. Було між ними, між іншим, чудове оленяче порожжя. Галицькі мисливці впевняли, що о. Ревакович дістав тоді у Відні високе почесне мисливське відзначення. Розшуки, які робив за цим проф. В. Л. у віденських архівах, а інж. Остап Бобикевич у Мюнхені, ані не заперечили, ані не потвердили тих вісток. Як інформує професор В. Л., у мисливських журналах з часів віденської вистави, зреферовано мисливські трофеї з Галичини тільки під збірною главою „Кронлянд Галіціен".

Прізвище о. Ревaковича було таке відоме у закордонних мисливських колах, що коли німці організували другу світову мисливську виставку в Берліні 1937 р., то організаційний комітет звернувся був з окремим запрошенням до о. Ревaковича, прибути особисто на виставку і надіслати свої трофеї. Але о. Ревакович був уже тоді сліпий і в берлінській виставці вже участи не взяв.

о. Ревакович був великим майстром мисливського куншту, знавець природи і звірки. Знався він теж на зброї, як мало хто; зокрема інтересувався зброєю бойків, яку вони в минулі часи, з допомогою ковалів, самі собі робили.

Коли в 1936 р. гурт лісівників і мисливців, що зібрався був у митрополичій лісовій мастності Перегінсько, вирішив видати перший український мисливський альманах, а мені було доручено зібрати матеріял до нього — я звернувся теж і до о. Михайла за статтями. Отець Ревакович був уже в тому часі сліпий, але ще повен життьової енерґії і молодечо-бистрого ума. Він зараз же відгукнувся на мій заклик. Написав мені, що невимовно радіє, що нарешті й українці видадуть друковане слово про мисливство на своїй землі, і згодом прислав дві статті. Одна, — це був опис пригоди з медведем, а друга — опис стародавньої бойківської рушниці з рисунками й оригінальними бойківськими назвами на кожну, і найдрібнішу частину рушниці. Текст і рисунки виконав під диктат о. Ревaковича лісівник — інженер Ярослав Гаврилів, що працював у лісових латифундіях баронів Ґредлів,[1] у Скільщині.

Щодо згаданих статтей о. Ревaковича, то вони пропали в моїй хаті в 1939 році разом з іншими дуже цікавими матеріялами.

Отець Михайло Ревакович, у крузі священиків званий по-дружньому „отець Михась", був мисливець-джентлмен. Він завжди і суворо придержувався приписів охорони звірки і законів ловецької етики. Його блискучі мисливські трофеї й його нехибне око, з часом зробили його славним у мисливському світі, і то радше у чужому мисливському світі: польському, німецькому, угорському, ніж у своєму, бо гурт українських мисливців у ті часи був ще невеликий, а може радше незорганізований. Мисливці з одного кута Галичини не знали часто нічого про не раз і дуже добрих мисливців у другій стороні галицької землі.[2]

До о. Ревaковича приїздили з далеких сторін, теж і з-за кордону мисливці, щоб оглянути його трофеї. Деякі мисливці-чужинці, навіть особисто незнайомі, листувалися з ним. Редакції чужомовних мисливських журналів зверталися до о. Ревaковича та просили про статті й описи мисливських пригод, а одно німецьке видавництво конче хотіло купити в нього його спомини, щоб видати їх друком, у перекладі, пропонуючи о. Ревaковичеві добрий гонорар. Але о. Ревакович відмовився, а своїм знайомим сказав, що залишить свої спомини українським мисливцям, нехай вони колись їх надрукують.

Розказували старі мисливці, що о. Ревакович все ж таки надрукував був декілька споминів зі своїх мисливських пригод у чужих мисливських журналах. Тепер немає вже змоги перевірити, чи так насправді було, а якщо було, то чи спомини були надруковані під його повним прізвищем, чи може під крипто-, зглядно, псевдонімом.

Якщо дійсно були друковані якісь спомини о. Ревaковича, то можна думати, що найправдоподібніше вони могли бути надруковані у львівському польському журналі „Ловєц" або евентуально у котромусь з німецьких, австрійських журналів.

Покинутий всіма, сліпий, о. Ревакович жив ще в часі другої світової війни на приходстві, у своїй Волосянці.

Емігранти зі Скільщини розказували, що були вістки, що большевики, вже після другого приходу, забрали о. Ревaковича з приходства і примістили в якомусь, ними зорганізованому, домі для старців у Сколім, де о. Ревакович мав незабаром померти. З того можна здогадуватися, що о. Михайло закінчив своє життя в 1944 або 1945 році, маючи понад 80 років.

[1] Ґредлі були власниками величезних лісових просторів у Скільщині. На орієнтаційних таблицях, що стояли по дорогах у місцях, де починалася ґредлівська мастність, Ґредлі веліли умістити написи: „Держава Ґредлів" („Паньство Ґредлюф"). Ґредлі відкупили скільську мастність від німця Шмідта, десь в 1900 рр., і м. ін. заборонили о. Р. полювати. (У Шмідта о. Р. мав безплатне право полювання). Згідно з інформаціями, які я дістав від о. Притуляка, колись священика у Сколім, а тепер в ЗДА, — о. Ревакович почав з Ґредлями процес і аж вироком Найвищого Трибуналу в Варшаві відзискав право на безплатне полювання. Ґредлі були вихрести.

[2] Щойно десь по першій світовій війні почали українські мисливці в Галичині організуватись. Постали мисливські товариства „ТУР" у Львові, „ВАТРА" в Станиславові та по менших містах. Львівські мисливці почали відзначувати урочисто свято св. Остафія, а в Волоській Церкві уфундували ікону св. Остафія, яку намалював мистець Холодний.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

„НАШЕ НЕ ЗАСИПАЛОСЬ — НЕ НАШЕ Й МЕЛЕТЬСЯ"

У числі з 9-го грудня „Радянська Україна" порушує справу колгоспних млинів, що мають молоти збіжжя для колгоспників. Виявляється, що в Міністерстві сільського господарства УССР ніхто до ладу не знає, в якому вони стані. За паперовими даними сільських млинів налічується 19 тисяч, а скільки з них працює — невідомо. Відомо тільки, що в Полтавській області стоять без діла 293 млини, в Сумській і Чернігівській — по 250, в Київській — 133, Одеській — 139, Харківській — 175, Черкаській — 176, Чернівецькій — 113, Ворошиловградській — 128 і т. д. Всього стоять 2,695 колгоспних млинів, а решта працює з великими перебоями. Тож колгоспники, щоб змолоти собі трохи зерна, мусять їздити за десятки кілометрів. В чому причина? Як подає згадана газета, бракує технологічного устаткування: сит, ремінних пасів, розмелювального обладнання тощо. Про виробництво всього цього ніхто не думає, бо „наше не засипалось — не наше й мелеться". На колгоспних млинах бракує також мірошників, крупчатників, вальцьових. Столичний кореспондент жартує, мовляв, „немає хліба, їж, колгоспнику, пироги", але й тут колгоспник натрапляє на перешкоди, бо змолоти пшеницю на біле борошно можна тільки на вальцьовому млині, а переважна більшість таких млинів залишилася ще тільки в західніх областях України від старих „буржуазних" часів. Немає жадного вальцьового млина в 32 районах Чернігівської області, в 17 районах Полтавщини, в 12 — Черкащини, в 14 районах Вінниччини. Колись мірошники казали: „наше діло мірошницьке — підкрутив та й сів". Отак, — скаржиться кореспондент „Радянської України", — сіли і сидять керівники Міністерства. Тільки що нічого вони не підкручували.

ТЮТЮН, СІРНИКИ І ДЗВІНОК

Про якість совєтської продукції так пишуть у листах до редакції „Правди" її читачі:

... — Місто Кам'янець-Подільський. Тютюновий кіоск. У продавця раз-у-раз питають:

— У вас „Шахтарські" нашої фабрики?

— Еге, кам'янець-подільські, — похмуро відповідає продавець.

— Сиґарети „Нові" звідкіля?

— Львівські.

— Хм...

За якийсь час біля того ж кіоску незвичайне пожвавлення. Знавці тютюну розкуповують сиґарети.

— Добрий тютюнець! І дешеві, і упакування гарне.

Виявляється, що сиґарети... угорської фабрики „Веке".

... Біля газової плити стоїть господиня. Кран уже відкритий і чути, як сичить газ. Господиня з люттю черкає об коробку сірники. Один, другий, т р е т і й... Тільки смердять. Ось уже й десятий летить на підлогу. Зі смутком дивиться господиня на порожню коробку.

— Ну й сірнички! — зідхає вона.

„Сірнички" з Б і л о р у с и, Пінської фабрики.

... Читач „Правди" Возниченко купив собі електричний дзвінок. Свої переживання у зв'язку з цим описує він так:

„У наш електричний вік я рішив поставити в своєму мешканні електричний дзвінок. Купив його в крамниці ч. 66, у місті Вінниці. Поставив. Весело дзвенів він день, другий. На третій — чую: стукають в двері. Відчиняю, з докором показую гостеві на ґудзик дзвінка. „П'ять хвилин дзвоню, — каже гість, — а ви, мабуть, не чуєте". Не чую? Дивно! Сам натискаю ґудзика. Могильна тиша. Дзвінок безнадійно замовк. Несу його до крамниці, прошу заміняти. А там мені кажуть: „Ви у нас не один. Якщо всім будемо міняти дзвінки, то й крамницю треба буде закривати". Як довідався я у продавця, продукує ті дзвінки московська фабрика ім. Куйбишева".

НОВИЙ ЖУРНАЛ „ВОГНІ ЗАПОРІЖЖЯ"

У Запорізькому обласному видавництві вийшло перше число літературно-художнього альманаху під назвою „Вогні Запоріжжя". Альманах видає Запорізьке літературне об'єднання (під редакцією М. Нагнибіди). В альманасі — твори 29 авторів, зокрема твір письменниці Ольги Джиґурди „Ділові будні", Володимира Захарова „Саша", вірші поетів В. Лісняка, П. Ребра, В. Маримпольського, Є. Вовченка та ін. Є в альманасі також стаття І. Воробйова та І. Щербака „Славна сторінка в історії Олександрівська" (Запоріжжя) — про події 1905 року.

класти всередину грудку масла?

— Можна масла...

Мати взяла хліб і вийшла до другої кімнати. За хвилину повернулась. Подаючи хліб у мої зв'язані руки, так подивилася на мене й на тлумачок, що я зрозумів, що вона там поклала не тільки масло, а й ще щось. Тоді один з енкаведистів розв'язав мені руки, я убрався, він знову зв'язав, подав хліб у руки і:

— Пашлі, бандьора!..

Вийшовши з хати, вони поставили мене спереду, за мною став один енкаведист, а за ним, теж з автоматом, готовим до стрілу, другий. Поки рушили, енкаведист, що стояв зараз за мною, перестеріг:

— Слушай, бандьора, даже і не пробуй бєжать!.. Тольќо шаг в сторону — січас стрєляю...

Ніч була хмарна й темна. Віяв глухий вітер.

За селом я став обережно, щоб не помітили енкаведисти, розмотувати клунок. Хоч руки були кріпко зв'язані, але зашморг стягнений був вище кісток, так що я міг руками ворушити. Поволі розв'язав шматину й дібрався до хліба. Намацав вижолобину, де мати мала покласти масло. Жолоблю пальцями масло — чую, щось тверде. Жолоблю глибше, мацаю — ручка від пістолі. „Ех, дорога мамо, — мало не скрикнув від радости, — як же ж ти знала, що покласти мені в клунок!.."

Починаю гарячково думати, як вирватися з рук енкаведистів. Обернутись наглим рухом і стріляти? Ні, рисковно. Як тільки я обернуся, то цей, що за мною, напевно зараз вистрелить. Він має більше шансів убити мене, ніж я його, бо стрілятиме просто, а мені треба повертатись.

Відкидаю цей плян.

Скочити вбік і відкрити по них вогонь? Також по їх боці більше шансів убити мене, аніж по моїх вбити їх. До того ж ще у мене зв'язані руки...

Залишаю й цей плян.

Тоді рішаюсь на таке: всовую праву руку з пістолею попід паху лівої руки і спрямовую дуло в груди першого енкаведиста, що за мною. Вибираю момент і натискаю на курок. Віддавши стріл, кидаюсь негайно набік, щоб куля, яку він напевно вистрелить, не поцілила мене.

Після стрілу чую стогін першого енкаведиста і переляканий голос другого:

— Коля, кто стрєлял?.. Коля, кто стрєлял?..

Другий енкаведист, що теж після стрілу припав до землі, підсунувся до мене і зашипів гадюкою:

— Не ворушись, бандьора, а то січас прикончу...

Від мене він поповз до свого товариша, що вився й харчав з болю. Я прицілився і вистрелив йому в груди. І цей стріл був цільний, бо й другий енкаведист завив і захарчав в судорогах.

Відповзши трохи осторонь, я підождав аж обидва енкаведисти заспокоїлись, а тоді повернувся додому. Батько розв'язав мені руки, мати підігріла святу вечерю, я нашвидку поїв, попрощався з рідними і тої самої ночі вернувся до куреня.

Я. К.

ТЕАТР І ДІТИ

(Спогад)

Театр любив я вже змалку, бо, будучи дев'ятилітнім хлопцем, я вже просувався „зайцем" до театру Рубчака і Бенцаля („Тернопільські театральні вечори"), що стаціонував у Тернополі під час окупації Галичини москалями в роки першої світової війни.

З року на рік набував я „шварцерського" досвіду. Коли вже не проходив „номер" із рисованими квитками з підробленою печаткою з картоплі, треба було придумати завжди якийсь новий трюк. бо старий Микола, постійний білетер в „Міщанськім Братстві" таких, як я я, знав уже „напам'ять" і мав на них око.

Лізти вікном через пивницю я вже був зарікся. Одного разу пролізав я туди з моїм товаришем; йому якось пощастило, коли ж я влізав у пивницю, ногами потрутив бочку, що стояла там всередині під вікном. Він, замість підставити мені цю бочку, почав мене тягнути за ноги, але нічого з цього не виходило, бо в часі втягування „моєї особи" до середини, зібгався мій зимовий плащ і зібрався весь вище грудей так, що ні сюди, ні туди. При тім і віддих мені завмер.

Це побачили старші „шварцери", почали мене витягати назад, і створилася така ситуація, що колеґа тягнув мене досередини, а вони зі середини. Очевидно ці знадвору перемогли і мене таки витягнули, а мій колеґа найбільше перелякався в моменті, коли мої штивні ноги почали тягнути догори.

З цього часу я вже почав виходити на залізничну станцію назустріч приїжджаючим акторам і ношенням валізок та постачанням реквізиту закріпляв знайомство з ними і одержував від них контрамарки. На наступний раз я вже не мусів виходити на станцію, а зустрічав їх, тепер вже, як старий знайомий, в театральній залі.. Згодом я „пхався" навіть в статисти", але коли одного разу, не зважаючи на характеризацію, пізнав мене опікун моєї кляси в „Осінніх маневрах", як я лежав притулений до другого вояка, яким була артистка Д., я мусів припинити свої сценічні подвиги. На перший раз він дав мені тільки гостре напімнення, щоб ці „маневри" більше не повторялися.

Ніколи не забуду, як приїхав до нас відомий гуморист Ярослав Давидович зі своїм вечором п. н. „Співомовки". Тому, що мене знав уже добре старий Микола, придумав я свіжу штуку. Отож скидаю з черевиків кальоші (це було осінню) і просто та відважно пру на залю. Микола перепинив мене і запитав, чи маю квиток. Я діловито показав на кальоші, нібито несу їх на сцену. Микола, хоч старий лис, повірив, думаючи, що такий реквізит може бути гумористові евентуально потрібний. Це було зараз же після третього дзвінка. На залі зробилося темно, а що було переповнення — то я не чув навіть, як загубив по дорозі одну кальошу. Це я помітив аж щойно тоді, як опинився напереді, попиханий людьми зі заду, що просто лявіною плили на залю. Було неможливо вертатися назад, бо заля була набита вщерть людьми, просто тріщала. Програма мала успіх. Оплески, сміхи, а мені було зовсім не весело, бо я знав, що мене чекає за це в хаті. Правда, після вистави я знайшов загублену кальошу, але вона була така здеформована, наче б по ній проїхалася важка артилерія.

Коли про цю історію оповів я Славкові Давидовичеві вже на еміґрації перед тим, заки почав його возити по Зах. Німеччині, він навіть дуже співчував мені, але переконав мене, що я дістав у шкіру не так через нього, як через кальоші.

. . . .

З цього часу я дуже добре розумів дітвору і доріст, що облягали наші залі, в яких ми грали. Не раз ця дітвора розсмішувала мене до сліз.

Коли 1932 р. був я із „Загравою" в Янові, недалеко Львова, підійшов до мене маленький п'яти-шестилітній хлопчина і запитав, чи для дітей є знижка. Я йому відповів, що так. Хлопчик запитав далі скільки коштує такий дитячий квиток — я сказав, що 25 гр. (центів), а він на це просичав з притиском: „Насипалі п'яску на таку зниску" й обурений відійшов геть.

У Кристинополі б. Сокаля знов зібралося у коридорі стільки дітвори, що годі було всіх пропустити даром, бо заля була невелика. Я сказав їм, що вони всі підуть на виставу, але кожний мусить попросити мене віршом. По хвилині підходить один з хитрими очима і каже: „Пустіть мене на хвилину — всередину". — Немає ради, пустив. Інший, порадившись потиху з другим, каже: „Прошу пана, прошу пустити без білету мене і Петра Лепету" (вказуючи на хлопця з великою головою). Немає ради — пустив його і Петра Лепету. А ще інший із задертим носом каже: „Ви пан добрий і хорошой, то пустіть нас всіх без грошей". Аж щойно цей „заткав" мене вже зовсім. Я рад-не-рад відчинив їм двері, а вони помпатично гусаком вмаршували досередини. Я був радий, що на другий день поїхав до Белза і позбувся вроджених „віршоробів".

Мій товариш З. оповів мені в Белзі, що на останню виставу прийшли цілі сотні дітей з цілого містечка і присілків і дуже собі кривдували, що мене не застали, а один з них „рутинований поет", забираючи із собою ціле товариство, на відхідним сказав: „Поїхав той пан, застидавшися (в оригіналі було дещо інакше), з нами навіть не попрощавшися".

УКРАЇНСЬКІ РІЗДВЯНІ ЗВИЧАЇ У БРАЗИЛІЇ

„. . . Чи ти діточок непевних
Звичаю не вчила . . ." —

питається Тарас Шевченко у Матері - Страдниці - України. Уже із цих кількох слів наглядно видно, як високо цінив народні звичаї наш найбільший геній-пророк. Вони є одним із найважливіших факторів, що цементують нарід в одну суцільну націю.

Українські давніші переселенці і теперішні скитальці забрали з собою до чужих країн два найважливіші скарби — рідну мову та народні звичаї. Плекання цих двох дорогоцінностей є показником нашої національної свідомости серед чужого середовища. Не підлягає жадному сумнівові, що вони зазнають певних впливів і змін у чужонаціональному морі. Людина мусить переживати певну еволюцію, мусить призвичаюватися до нових обставин, мусить переходити певні душевні терпіння, які часом бувають дуже болючі . . .

Мабуть, найбільш пригноблюючо зустрічати перші різдвяні свята у краях Південної Америки, а головно в Бразилії. Наш земляк призвичаївся зустрічати Різдво на рідних землях серед глибокої зими. Пушистий сніг хрустить під ногами, а мороз розмальовує на вікнах сріблисті квіти. Діти бавляться біленьким снігом, совгаються на лещатах або їздять на саночках. Стіл закритий м'якеньким сіном і отавою, а в куті стоїть сніп збіжжя-дідух. Мати подає до стола дванадцять страв та різні овочі, які зродила щедра українська земля . . .

У Бразилії український переселенець переживає величезну зміну. Кліматичні умовини прямо приголомшують людину, тим більше, коли опиниться вона самітньою серед чужих людей. Замість української зими тут панує гаряче літо ,коли дні найдовші і сонце має доволі часу, щоб спокійно колувати по небі та зсилати на людей своє пекуче проміння . . . Під ногами не хрустить біленький сніг, не повіває морозний вітрець, — гаряча спека запирає віддих і людина мимоволі починає думати, що у Божій природі щось переінакшилося . . .

У своїй минулорічній мандрівці по Бразилії я зустрічав Різдво в місті Куритибі, серці української еміґрації. Отець Протоконсультор Мелетій Камінський дуже гостинно прийняв мене. При тому мене повідомлено, що тамошнім звичаєм різдвяні свята святкується за новим календарем. Я дуже люблю різдвяні свята, а тому пильно числив дні і години до цього урочистого празника, хоч по правді не раз ставив собі питання, як то можна святкувати Різдво серед гарячого літа.

Однак, притрапилося, що я забув про свої обчислення. На самий Свят-Вечір був я у місті. Гарячь була надзвичайно сильною, і я цілковито спітнілий вернувся додому. Коли прийшов на вечерю, то мене здивувало, що стіл був дещо краще застелений. Я був ще під враженням цілоденної спеки і пильно споглядав на кутю, голубці, пироги та інші дари Божі. Чув дотик мокрої від поту сорочки, але помалу усвідомлював собі, що це — дійсно Свят-Вечір. Парох о. Камінський поблагословив вечерю. Зав'язалася весела гутірка, співали різні колядки. Але скоро пішли спати, бо на другий день пан-отець мав відправити Службу Божу у селі Н.

Посол Рафаїл Кулицький завіз нас своїм автом на місце призначення. Колись там була досить велика колонія, однак більша частина наших земляків виїхала до південної Парани, де закупили кавові терени і тепер стали мільйонерами.

По повороті додому я почував себе досить пригноблюючо. Через вікно дивився на тропікальну рістню і усміхнене сонце, а думками був на рідних землях. У голові роїлися питання: як там святкують?, чи мати подають дванадцять страв як колись?, чи може з голоду примирають?, чи ходять з колядою? Щоб позбутися тих питань, я спитав паламаря п. Вілика, чи тут ходять з колядою. Він мені сказав, що старші браття колядують на церкву. Я попросив, щоб мене взяли з собою. Незабаром прибув старший брат п. Василь, старий еміґрант, який працював далеко у горах при залізничній дорозі, однак святкував між своїми на парафії. І так ми ходили від хати до хати, відганяючи колядою тугу.

Колядували „Бог Предвічний народився", „Нова радість стала" та інші. Старший брат віншував, паламар пропонував купити календар „Праці" або „Історію України" по-португальськи. Треба згадати, що українська гостинність в Бразилії не загинула. Усюди нас приймали вином та різними закусками, так що під вечір настрій у нас був знаменитий. Назагал я не зустрічав тої радости, що була на Україні. На обличчях пробивалися сліди тяжко пройденого шляху на новій землі. „Віда е люта" (життя — це боротьба!) говорять бразилійці. Наші люди живуть тут відносно убого. Деякі доробилися на торгівлі або промислі, але, на жаль, більшість цілковито збайдужніла до всього, що українське . . .

Хліборобський Союз справляв свята за старим календарем. У просторій залі домівки Союзу були застелені столи до спільної святочної вечері. Усі місця були зайняті членами товариства та запрошеними гістьми-бразилійцями. Православний пан-отець поблагословив вечерю і виголосив промову про значення наших різдвяних традицій. Пан. С. Кобилянський сказав патріотичну промову, а п. Петро Фірман Нето, посол до федерального сойму висловив свою радість, що має змогу святкувати між своїми братами, признаючись, що українські пісні та народні традиції не дозволили йому забути про свій нарід. По вечері відбулися різні несподіванки, як декламації, виголошення святочних побажань та короткі театральні сценки, а на закінчення — забава.

Згадуючи про свої враження з перших різдвяних свят на бразилійській землі, мушу підкреслити, що наші святочні звичаї відіграють значну ролю у збереженні української національности. Найбільша заслуга і признання належить нашим священикам, оо. Василіянам і світським, які докладають усяких зусиль, щоб зберегти народні, святочні традиції. У цей празник стараються відправити Службу Божу у кожній українській колонії. Жадні труднощі не стоять на перешкоді. З браку доброї комунікації, а часом взагалі якихнебудь доріг, послуговуються маленькими бразилійськими кониками, на яких верхом дістаються у найбільш віддалені околиці. Крім цього Хліборобський Союз, Товариство Приятелів Української Культури в Естадо Парана, і Товариство „Єдність" в Естадо Сао Павльо влаштовують спільні святочні вечері для своїх членів та запрошених гостей і в той спосіб скріплюють народні звичаї та взаємовідносини.

Можна сміливо сказати, що жадна асиміляція не має приступу до наших переселенців, доки у їхніх хатах лунає коляда: „Бог Предвічний народився . . .", доки вимовляють і дорожать вони словом: „Христос Рождається . . ." Тоді Він рождається у їхніх серцях і пригадує їм, що вони — сини великої української нації і ніколи не сміють забувати про свою Батьківщину.

Ріо де Жанейро, 24 грудня 1955 р.

Семен Федюк

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

СОВЄТИ ХОЧУТЬ БУТИ ПЕРШОЮ МОРСЬКОЮ ПОТУГОЮ В СВІТІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

чала її не з таким малим числом підводних човнів. Совєти врахували також велетенські осяги Японії в амфібійних операціях. Німеччина не спромоглася завдати нищівного удару на Чорному морі, а перед тим зробити десант в Англії, бо не мала піддостатку амфібійних сил, хоч мала сильні суходільні й повітряні сили. В той же час Америка громила ворогів своїми морськими і амфібійними силами, ведучи операції на віддалі 3.000 миль в Африці і 6.000 миль в Окінаві.

З появою міноносців, підводних човнів та літаків, а пізніше радару, почали думати, що ера великої фльоти закінчилась. З появою атомових та водневих бомб і керованих стрілен ця думка ще більше поширилася. Однак, нова зброя не тільки не зробила велику фльоту непотрібною, але набагато збільшила її силу. Воєнно-морська група, що несподівано появляється і вдаряє на якусь берегову ціль, задержує при собі всі властивості воєнно-морської сили і до того ж має ще нові властивості, створені величезним поступом техніки. Старі властивості складаються з рухливости, кооперації сили, швидкости удару і заскочення. Нові властивості — це величезна сила вогню, більша рухливість, більший засяг дії та поширення морської війни на три рівні: підводний, повітряний і амфібійний. Бойова ескадра, забезпечена радаром і вогнеконтрольними інструментами, видає таку силу точного вогню, яку не в стані видати берегові оборонні споруди за винятком кількох вибраних місць. Один модерний великий корабель концентрує в собі велетенську силу. Наприклад, лінійний корабель „Мізурі", що має тоннаж усіх 102-х кораблів відомої „Еспанської Армади", може завдати за одну годину більшої шкоди, як уся „Еспанська Армада" за цілий день. В залежності від трьох нових типів морської війни — підводного, повітряного і амфібійного, — наступальна й оборонна сила воєнної фльоти збільшилася в багато разів. Змінилися також форми боїв. Літак мав особливо великий вплив на збільшення ефектовности морської сили проти суходолу. Модерний амфібійний наступ великою мірою залежить від числа літаків, яких морська бойова група може кинути проти обраної цілі. Один літаконосець може мати стільки літаків, скільки має летовище на суходолі. Амфібійні воєнні кораблі принесли з собою ще одну додаткову силу для завоювання суходолу: вони вможливлюють точність руху, швидкість наступу і виладування ударної сили з гарматами й танками безпосередньо на берег.

Морські сили концентрують свою рішальну силу в той час, коли держава в обороні своїх границь змушена бути готовою, часом в тяжких обставинах, боронити їх в кожній їх точці. Совєти напевно добре розуміють, яким ефектовним був би їх наступ для загарбання Норвеґії, Швеції, Данії, Західньої Німеччини, Туреччини, Греції, Італії, Ірану і країн Азії.

Совєти мають 3 лінійних кораблі, понад 25 кружляків, 135-150 винищувачів чи ескортових кораблів, 370-400 підводних човнів, з яких понад 150 з далеким засягом діяння і модерним устаткуванням. В теперішній час Совєти виготовляють пересічно більше як один підводний човен на тиждень. Вони мають багато мінних загородників, міноловців, швидких човнів, малих супровідних, річкових та амфібійних кораблів.

Вже в цьому році Совєти в стані завдати великих амфібійних ударів кожною із своїх чотирьох фльот. При чому кожна фльота мала б підтримувати яких 900 морських літаків — здебільша джетів і понад 100 підводних човнів, які перевели б попередній обстріл керованими стрільнами, виладуванням саботажних відділів і перетиванням комунікаційних ліній.

Совєти мають 28.000 миль морських границь, і це змушує їх піднести рівень їхнього морського думання.

У ЗДА часто перецінюють совєтські спроможності на суходолі та в повітрі і недоцінюють спроможностей на морі. Кажуть, що Совєти не мають поважної воєнної фльоти. На це треба відповісти, що вони таки мають значну воєнну фльоту, яка весь час зростає.

Пересічний американець не усвідомлює собі в повній мірі, яке значення має море для ЗДА. В історії Америки морські сили відіграли рішальну ролю. Тільки завдяки британській морській силі Америка стала країною з англо-саксонською спадщиною. Тільки завдяки тимчасовому упадкові британської фльоти і допомозі французької фльоти ЗДА успішно закінчили війну за незалежність. В Громадянській війні, якби не перевага Півночі на морі, Південь виграв би війну. Після Еспано-Американської війни Америка стала першорядною морською потугою. В обох світових війнах ЗДА спиралися головно на фльоту. Південну Корею врятовано при допомозі фльоти.

В кінці 1940-х років в Кремлі думали, що капіталістичним країнам приходить кінець. Тоді Китай впав у руки червоних, покинутий Америкою. Другим симптомом розвалу Америки Совєти рахували постійне скорочування фльоти ЗДА до катастрофальних розмірів.

На думку автора, Совєти матимуть успіх в своєму пляні, якщо ЗДА не вирішать справи інакше. Не конче має прийти до війни. ЗДА програли більшість боїв у „холодній війні", відколи почали переговорювати з Москвою. Одною з головних причин цих поразок було те, що Совєти мають усталену рішучість в осягненні того, чого хочуть. Там, де ЗДА протиставилися з однаковою рішучістю, як в Греції, Туреччині та Ірані, вони виграли бій. Нація має в своїй душі силу, яка сильніша за всі атомові бомби. Це — сила концентрованої рішучости. Такої сили потребує Америка, щоб виграти гігантський змаг з червоною загрозою.

З усієї мілітарної сили жадна не є потрібна для ЗДА в такій мірі, як морська фльота. Якщо Америка допустить, щоб Совєти перегнали її в будові воєнних кораблів, — вона запевнить собі розвал. Якщо ЗДА не будуть готові на морі, вони не будуть готові ніде, і тоді може наступити найжахливіша в світі катастрофа.

Алярм контр-адмірала Еллера, особливо для американської обивательської опінії, цілком слушний. Але воєнна фльота ЗДА будовою велетнів-літаконосців, підводних човнів з атомовими двигунами, більших і менших кораблів з системою радарів, керованих стрілен і іншою таємною (поза атомовими бомбами) зброєю очевидно і не думає відступати своє місце першої в світі морської потуги.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — не сила!

ЯК 8-РІЧНИЙ М. ПРОЦАК ДОПОМІГ П'ЯТЬОМ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Елизабет, Н. Дж. — 8-річний Михайло Процак, син американського громадянина, члена Українського Народного Союзу, написав листа до св. Миколая, адресуючи його на місцевий Поштовий Уряд. Той лист дістався до рук Громадського Добродійного Комітету, який очолює голова Республіканської Міської Організації Семюел Л. Кліцнер. В листі писав М. Процак, що він сам не потребує дарунків від св. Миколая, бо має найкращі дарунки в особах батька й матері. Але є п'ятеро українських дітей, які недавно прибули до цієї країни і яких мати тяжко хвора в шпиталі в Нюарку. До тих дітей не прийде св. Миколай. Американський Комітет зайнявся цими дітьми і св. Миколай приніс їм гарні подарунки, між іншим і фотографічний апарат. Комітет подбав також і про те, щоб ті всі діти, в віці від 3-ох до 12-ох років, могли разом провести Різдво, бо троє з них живуть у сиротинці. Діти написали листа з подякою для цього Комітету на руки пана Кліцнера, який в цілості надрукувала місцева газета, описуючи цілу цю подію.

СПРАВЛЕННЯ НЕТОЧНОСТИ

У повідомленні про заходи для відзначення роковин Української Державности в Нюарку, Н. Дж., поданій в „Свободі" з 6-го січня ц. р., під спільним заголовком — „Українці — джерело надхнення для всіх народів", — має бути, що ці заходи в Нюарку роблять спільно Український Центральний Комітет (а не Українська Централя, як помилково подано), — філія УКК і Громадський Комітет Співпраці Українських Організацій.

НОВІДОМЛЕННЯ
для Українців м. Вунсакет, Р. Ай., й околиці.
Місцевий Відділ У.К.К.
йде
З КОЛЯДОЮ
на народні цілі
в неділю, 15-го січня.
Просимо щирої помочі.
Уряд УККА

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ¢ за виготовлення нової адресової кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Новорічне прийняття в У. Т. І.

Першого січня нового 1956 року, згідно з традицією УТГІ-УТІ, адміністрація Українського Технічного Інституту в Ню Йорку влаштувала прийняття для співпрацівників Інституту — професорів, службовців і прихильників. При спільному столі зібралось тісніше коло тих, що з такими труднощами творили і тепер своєю жертвенною працею підтримують цю єдину у ЗДА українську високу школу. На цьому прийнятті, крім проф. д-ра О. Архімовича як президента й господаря, були ще віце-президент проф. д-р Я. Зозуля, директор проф. д-р Е. Жарський та ін.

У дружній товариській атмосфері, в невимушеній формі застільних промов висловлювано ділові думки й побажання щодо дальшого розвитку і зміцнення Інституту. А ляйтмотивом цих промов була думка про те, що Інститут має стати зразковою українською школою, яка, з одного боку, повинна допомагати нашій молоді здобувати потрібні для життя фахи, а з другого — в'язати її із своїм народом, його культурою й мовою.

Промови виголошувано українською, англійською і французькою мовами (французьку мову викладають в Інституті як одну з обов'язкових чужоземних).

При цій нагоді можемо відзначити приємну новину — урухомлення з початку наступного академічного півріччя інженерного факультету УТІ.

В. Ч.

Шикаґо, Ілл.

Успіх українського лікаря

В різних країнах великого розселення української еміґрації наші люди здобувають все нові успіхи й позиції серед модерного суспільства.

Треба відмітити великий успіх нашого лікаря д-ра Петра Моцюка з Шикаґо, що саме після довголітньої спеціялізації в ділянці медично-нуклеарної фізики, рентґенології та радіоактивних ізотопів, видержав іспит перед американським Борд оф Радіолоджі та став чи не першим українським лікарем Бордмен-ом.

Д-р Петро Моцюк закінчив гімназію в Станиславові. Медицину студіював у Львові та в Ерлянґені в Німеччині, де промувався на доктора в 1948 р. В 1950 прибув до Америки і вже в 1952 здобуває Стейт Борд та право практики. Дальші роки витривалої та послідовної наукової праці, практики, досліду та високої спеціялізації увінчалися сьогодні згаданим повищим успіхом.

При цьому д-р П. Моцюк встигав знайти час для громадської роботи та праці в нашій професійній організації, як член чи бувший голова Українського Лікарського Товариства в Америці — філія в Шикаґо. Д-р П. Моцюк є членом Українського Народного Союзу.

Українське громадянство може вітати д-ра Моцюка та радіти його успіхом.

Д-р А. В.

Бостон, Масс.

З діяльности місцевої громади

Діяльність української громади у Бостоні, що гуртується біля місцевої Православної Церкви, започаткувалась осінню мин. року Листопадовим святом. Правда, тепер це традиційне святкування виходить скромніше, ніж це бувало за передвоєнних років, та й грошові збірки з цієї нагоди менші, проте місцева українська громада таки щороку відзначає Листопадовий Зрив. Посередині церкви здвигнено символічну Стрілецьку могилу з березовим хрестом та вінком в дубового листя. Урочисту Службу Божу з Панахидою за поляглих борців відправив парох о. І. Данилевич, який виголосив теж відповідну патріотичну проповідь. Співав церковний хор, під орудою п. А. Пащака. Збірка на народні цілі, переведена в церкві принесла коло 100 долярів.

З початком листопада м. р. відбулись у Бостоні вибори нового посадника. Українці, американські громадяни, масово підтримали кандидатуру дотеперішнього посадника Джана Б. Гайнза, який ось втретє виграв зараз у першому голосуванні. Бостон — традиційно-демократичне місто і республіканці не виставляли навіть свого контр-кандидата, а підтримали демократа Гайнза. На інавґураційне свято запрошено теж український чоловічий хор кобзарів, який мав великий успіх.

Згаданий церковний хор під орудою о. Данилевича і п. А. Пащака мав теж нагоду виступити перед ширшою американською публікою, запрошений Інтернаціональним Інститутом з концертом колядок. При цій нагоді варта підкреслити, що до цього хору належать в переважній більшості тут народжена американсько - українська молодь, яка своїм сантиментом до української пісні найкраще засвідчує патріотизм своїх батьків, що навчили своїх дітей рідного слова. —

Для шкільної дітвори уладжено 18 грудня м. р. Миколаївський сечір. Діти, навчені о. Данилевичем, відіграли дитячу виставу, після якої „Отець Миколай" роздав дарунки, не забувши і за тих немічних, що ними займається Сестрицтво. При цій нагоді зібрано 200 долярів на будову нової церкви, що має розпочатись в березні ц. р.

На латинський Свят-Вечір український церковний хор знову виступав прилюдно, цим разом в міському парку, співаючи там, на запрошення посадника міста, наших колядок біля величавої ялинки.

На Новий Рік, 1-го січня ц. р., відправлено Богослужбу за залишенців-скитальців в західних країнах Европи. Після відповідної проповіді зроблено збірку на залишенців, яка дала разом 91.25 доляра (приявні в церкві 67.25 дол., п-ні Помилуйко зібрала 11 дол., Д. Бортник 13 дол.). Ось так громада працює, хоч скромно, але все ж — не спить.

Микола Давискиба

Ню Гейвен, Конн.

Заснування Відділу Українського Музичного Інституту

Українська молодь Ню Гейвену та околиці поза нормальною наукою в публічних школах і в „Рідній Школі" та активністю в Пласті не занедбує рівнож навчання музики, чи то піяна, скрипки чи духових інструментів.

До навчання музики причинилося між іншим те, що в нашій громаді знайшлася відповідна кількість кваліфікованих учителів.

Вислід навчання та успіхи нашої молоді бачимо кожного року на музичих виступах, улаштовуваних під патронатом Товариства „Рідна Школа".

По кількох роках навчання батьки дітей, прихильники музичного навчання, а особливо Т-во „Рідна Школа", а вкінці більшість учителів прийшли до висновку, що зорганізоване навчання музики, себто у Музичній Школі, дасть безумовні користі молоді.

Навчаня буде відбуватися за згори устійненим пляном, уложеним висококваліфікованими музичними педагогами, здійснення якого буде перевіряти Централя Українського Музичного Іституту в Ню Йорку. Молодь матиме змогу брати участь у виступах поза своєю місцевістю, що причиниться до селекції надзвичайно уздібнених учнів.

А вкінці, не без ваги і формальне значення здобутої музичної освіти в будучім житті нашої молоді.

Все це вплинуло на те, що заходами вище названих товариств засновано в Ню Гейвені, наприкінці місяця листопада 1955 року, Відділ Українського Музичного Інституту, який очолює проф. Цибрівський.

В перших днях грудня м. р. Відділ розпочав працю за новим пляном та приготовляє на місяць лютий перші іспити.

Досі вчиться 20 дітей вже заавансованих і є надія, що вся молодь, зглядно батьки, зрозуміють наявні користі, що їх дає Музична Школа.

В. Н.

Филаделфія, Па.

Представники „Самопомочі" прощають посадника Кларка

Теперішній посадник м. Филаделфії п. д-р Кларк закінчив своє 4-річне урядування, за час якого виявив він багато симпатій до українців.

Тому „Самопоміч" вирішила вислати до нього своїх представників, щоб подякувати йому за прихильність та зложити на його руки подяку всім міським установам, які допомагали українцям, зокрема, новим іміґрантам.

Ця церемонія відбулася дня 28 грудня м. р., в бюрі посадника міста.

Від „Самопомочі" взяли участь у ній д-р Микола Ценко, голова Відділу, д-р Осип Голінатий, голова Кредитової Кооперативи „Самопоміч", п. Мотря Яцкевич (в народнім одягу), та п. А. Соловій (фотограф).

Мейор д-р Кларк прийняв делеґацію дуже тепло і щиро та розпитував про побут і життя нових іміґрантів.

З черги голова „Самопомочі" виголосив промову, в якій подякував за опіку, прихильність і на пам'ятку передав мейорові міста книжку „Церква св. Софії" Повстенка. Мейор міста з увагою та великим зацікавленням переглядав книжку в приявності делеґації.

На закінчення він подякував нашій делеґації за відвідини і за вручену йому пам'яткову цінну книжку та просив передати всім українцям побажання Веселих Свят та Щасливого Нового Року.

Я. К.

Анн Арбор, Миш.

Добра ініціятива Студентської Громади

В акції ознайомлення американців з українською проблематикою, яку віддавна провадить місцевий Український Студентський Клюб, дня 9-го грудня 1955 року відбулася доповідь голови УКК, проф. Лева Добрянського, при участі місцевих студентів, як рівнож гостей з Дітройту.

Приїзд проф. Добрянського популяризований місцевою пресою, як також тема доповіді притягнула чимале число заінтересованих. Доповідач в приступній формі висвітлив проблему національностей в Совєтському Союзі. Він ствердив, що децентралізаційні намагання повинні бути одною з головних рис американської політики відносно Совєтського Союзу.

Як знаємо, спільна мова і культура творять націю, до цього змагає віддавна внутрішня політика Совєтського Союзу — підкреслив проф. Добрянський. До сьогодні вислід цієї політики ще не мав успіху, на що вказує існування 177 різних національностей в Совєтському Союзі. Доповідач звернув увагу на мильнѐ утотожнювання термінів Росія — Совєтський Союз. Совєтський Союз об'єднує 16 республік, а однією з них є Росія. Це черговий міт супремації терміну „старшого брата".

Одногодинна дискусія, що вив'язалася після доповіді, виявила додаткові терени зацікавлення публіки. Доповідь знайшла відгомін у місцевій пресі. Користь її для української проблеми є очевидна.

Це один крок вперед, в конструктивній праці Української Студентської Громади при Мишіґенському Университеті в Анн Арборі.

Богдан Цеганів,
студ. арх.

Успіхи молодої української учениці

Тринадцятилітню українську ученицю Гай Скул в Річмонд Гілл, Н. Й. панну Тамару Янцевич, доньку нових іміґрантів Константина й Ірини Янцевич зустріло неочікуване щастя, про яке їй мабуть ніколи не снилося. Учащаючи на лекції гри на фортепіяні в Ню Йорк Скул оф Мюзік, учителі цієї школи вже минулого року звернули увагу батьків молодої Тамари, що крім здібностей до гри на фортепіяні вона має гарний голос і здібності до співу, та радили панству Янцевич післати свою доньку вчитися співу до Студіо Метрополітен Опера.

З огляду на високі оплати за навчання панство Янцевичі не могли позволити своїй доньці вчитися в цьому Студіо, але минулого року в грудні рішили принаймні поінформуватися про умовини навчання співу та переконатися в здібностях своєї доньки, і в цій справі відвідали Метрополітен Опера Студіо. Їх прийняли дуже чемно. Тамара мусіла відбути ряд голосових тестів, після яких дирекція Студії узнала Тамару за здібну до навчання співу, але з огляду на високі оплати за навчання, Тамара мусіла хвилево зрезиґнувати з тієї можливости. Яке ж було її здивування, коли вона дістала повідомлення від Студії, що вона є згідна з огляду на її голос і слух уділити їй стипендію на біжучий шкільний рік для навчання співу. В цей спосіб Тамара дісталася на науку співу в Метрополітен Опера Студіо.

На цьому місці треба сказати, що панна Тамара вже кілька разів виступала на різних американських шкільних імпрезах, де разом з своїм молодшим братом Віталієм (який одіпичив по своїм батькові малярські здібності і сьогодні є найкращим учнем з малярства в його школі) репрезентувала українську групу від Річмондгілеської Гай Скул. Вона грала на фортепіяні і танцювала українські танки. Закінчивши свій виступ, інформувала гостей англійською мовою про Україну і українців.

Варто було б, щоб слідами панни Тамари Янцевич пішли інші наші здібніші учні й учениці і, крім студій співу і музики у своїх дотеперішніх учителів, старалися студіювати в американських школах, звідки є можливість дістатися до американської опери або іншого театру, а тим самим причинитися до пропаґанди доброго імени українського народу.

К. Ц. Я.

ЧЛЕНСТВО В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ, ЦЕ ВАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК І ОСОБИСТИЙ ІНТЕРЕС! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 37

Церква оо. Василіян В Ню Йорку	$ 5	В. Сосницький, Фила.	1
П. Яремко, Квінс	4	А. Сало, Вотерьліт	1
І. Гузар, Ню Йорк	4	Я. Волошин, Ню Йорк	1
В. Тараско, Фила.	4	М. Тесарович, Клівленд	1
Я. Прачун, Оттава	3.50	П. Осмільовська, Джерзі Сити	1
Р. Бенцак, Шикаґо	2	І. Гузар, Вестфілд	1
Й. Галовський, Джемейка	2	Г. Матуряк, Амгерст	1
А. Яськів, Рачестер	2	П. Пилипів, Оліси	1
С. Ячмінська, Шикаґо	2	В. Мартинець, Морістави	1
Т. Матвійчук, Брайтон	2	І. Мельник, Ст. Плейнс	1
Т. Голобений, Трумбаверсвілл	2	Н. Пецiл, Скрентон	1
В. Гаєвський, Клівленд	2	В. Еванців, Рачестер	1
А. Гондович, Кренфорд	2	М. Дутка, Рачестер	1
М. Касіян, Вілкс Барі	2	Н. Мазурчак, Рачестер	1
А. Сиротюк, Фила.	2	А. Вітяк, Аллентавн	1
П. Шевченко, Рачестер	2	К. Царук,	1
М. Колодій, Рачестер	2	О. Попик, Джерзі Сити	1
О. Площанський, Шикаґо	2	А. Івасів, Рачестер	1
В. Мисик, Бруклин	2	В. Паньків, Рачестер	1
В. Паньків, Бронкс	2	І. Чолій, Вілкс Барі	1
І. Бабій, Вільямстави	2	М. Полянський, Олифант	1
М. Жук, Еджвит	2	Н. Кіндзерський, Бетлегем	1
І. Сдлінський, Петерсон	2	М. Ратушний, Ґарфілд	1
Д. Гладкий, Ірвінґтон	2	В. Цілінський, Ірвінґтон	1
А. Душник, Ню Йорк	2	С. Ревак, Йонкерс	1
І. Солтківський, Елизабет	2	М. Лило, Вервік	1
А. Несвячений, Джерзі Сити	2	В. М. Ню Йорк	1
М. Суганенко, Копесбюр	2	І. Шкурко, Клівленд	1
П. П., Фріголд	1	Н. Н.	1
О. К., Нюарк	1	Разом	$ 101.50
С. Кучмій, Рачестер	1	Раніше проголошено	$ 6,994.06
І. Пастучин, Рачестер	1		
В. Петришин, Петерсон	1		
С. Мельник, Ютика	1	Разом	$ 7,095.56

З приводу другої річниці смерти

св. п. Андрія ЛІВИЦЬКОГО

Президента Української Народньої Республіки в екзилі та Головного Отамана Війська й Фльоти У.Н.Р.

будуть відслужені

В НЕДІЛЮ, 15-го СІЧНЯ 1956 Р.

після Служб Божих в українських Церквах міста Ню Йорку

ПАНАХИДИ

за спокій Його Душі.

До участи в них закликаємо Членів нашого Відділу ОбВУА та запрошуємо всі братні Комбатантські Організації.

Управа ОбВУА — Відділ у Ню Йорку

ПРЕДСТАВНИЦТВО ВИКОННОГО ОРГАНУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ у ЗДА

повідомляє, що

В НЕДІЛЮ, 15-го СІЧНЯ 1956 Р.

після Служб Божих відслужені будуть, як в другу річницю смерти св. п. Президента Української Народньої Республіки

АНДРІЯ ЛІВИЦЬКОГО

в українських Церквах міста Ню Йорку

ПАНАХИДИ

ГОСПОДАРСЬКІ ВІСТІ

ПРОДУЦЕНТИ ЦИГАРОК МАЛИ ДОБРИЙ РІК

Департамент рільництва повідомляє, що 1955 рік був добрим роком для продуцентів цигарок. Вони випродукували стільки цигарок, що на кожну особу, з дітьми і жінками включно, припадає по 125 пачок, бо випродукувано 414 більйонів. Це було на три відсотки більше в порівнянні з 1954 роком, але на п'ять відсотків менше з 1952 роком, коли були випродукували 4,355,00,000 цигарок. В 1954 році населення ЗДА менше викурювало цигарок, бо тоді писалося багато про вплив курення на виникнення пістряка легенів, а тепер ця справа забувається, і люди знову більше курять.

РАДІОВА КОРПОРАЦІЯ АМЕРИКИ ПРОДАЛА ТОВАРІВ НА БІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ

Голова Радіової Корпорації Америки генерал бриґади Девід Сарноф повідомляє, що його підприємство в 1955 році продало товарів на суму одного більйона долярів. „Це був найкращий рік в історії цієї корпорації", казав Сарноф, „а 1956 рік буде ще кращим". Сарноф гадає, що коли почнеться масовий продаж кольорових телевізійних апаратів, то буде ще більший прибуток цієї корпорації.

ПЕРЕДБАЧАЄ ДЕЯКЕ ЗМЕНШЕННЯ В ПРОДУКЦІЇ 1956 РОКУ

Багато урядових і приватних економістів говорять однозгідно про те, що і в 1956 році буде збільшуватися продукція в цій країні. Але професор Іллинойського університету В. Луїс Бессі твердить, що в найближчому році буде деяке зменшення продукції. Він передбачає, що в 1956 році і в першій чверті 1957 року продукція в ЗДА зменшиться більше як на 5 відсотків, це значить на 25 більйонів долярів. Станеться-це тому, що настане зменшення інвестицій і будуть труднощі в консумпційному кредиті. На думку професора Бессі після теперішньої звишки в економіці цієї країни мусить настати зменшення в продукції, щоб країна могла достосуватися до нових умовин.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ПЛИВУТЬ ЗАКОРДОН

Департамент торгівлі повідомляє, що в третій чверті 1955 року 5,321,000,000 долярів відійшли до закордонних країн, бо на стільки ЗДА закупили товарів в чужих країнах. Це є рекордова сума, бо в тому самому часі минулого року ця сума була на 500,000,000 долярів менша. Та закордонні держави купили в цій країні товарів на суму 4,753,000,000 долярів. Це значить, що чужинні держави мають тепер досить долярів на те, щоб торгувати із ЗДА.

І В НЮ ЙОРКУ ПЛАТЯТЬ 3 ВІДСОТКИ ВІД ОЩАДНОСТЕЙ

Досі деякі банки в Бруклині платили по три відсотки від вкладених ощадностей. Тепер і Ощадностевий Банк в Мангеттені повідомляє, що від 1 січня 1956 року платитиме по три відсотки від вкладених ощадностей. Деякі нюйоркські банки заявляють, що і надалі платитимуть від ощадностей тільки 2¾ відсотка.

ЗАХІДНЯ ЕВРОПА ЖИВЕ В ДОБРОБУТІ

Президент Дженерал Моторс Гарлов Г. Куртіс вернувся недавно з Европи і заявив, що країни вільної Европи живуть в добробуті. „В Европі немає безробітних, підвищується життєва стопа, европейці хочуть кращих мешкань, нових авт, холодильників в мешканнях і багато того, що свідчить про високу життєву стопу", — казав Куртіс". Куртіс твердить, що не видко „нічого ні в Европі, ні в Америці, що свідчило б про те, що мав би зменшитися той добробут, який тепер панує".

ЗАКЛИКАЄ ДО ІНВЕСТИЦІЙ В ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ

Виконний директор Міжнародного Банку для Відбудови й Розвитку д-р Луїс Мачадо твердить, що найкраще можна допомогти недорозвиненим країнам Південної Америки таким гаслом: „Дивіться на південь! Інвестуйте в країнах Латинської Америки!" Він каже, що інвестиції допомогли розбудові західних стейтів ЗДА; це саме мусить статися з державами в Південній Америці, коли американські доляри почнуть туди відпливати в формі всяких інвестицій.

ЗАЛІЗНИЦІ ЗАРОБИЛИ 10 БІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

Товариство Американських Залізниць повідомляє, що в 1955 році заробили приблизно 10 більйонів долярів, головним чином за перевіз товарів. Це є на 7.7 відсотка більше в порівнянні з попереднім роком. За перевіз товарів залізниці заробили 8,500,000,000 долярів, а решту за перевіз людей і пошти. Прибутки за перевіз людей зменшилися на 4,2 відсотка, а за перевіз пошти на 8.1 відсотка. Видатки залізниць в 1955 році становили 7,600,000,000 долярів, на 3.1 відсотка більше в порівнянні з попереднім роком. Залізниці заплатять за 1955 рік 1,100,000,000 долярів податку, на 30 відсотків більше як в попередньому році. Чистий прибуток після заплачення податків і інших оплат, має виносити 915,000,000 долярів — це буде на 34 відсотки більше, як у 1954 році.

ТАМ, ДЕ ВІДБУДЕТЬСЯ ВІНЧАННЯ ГРЕЙС КЕЛЛІ

Католицька катедра св. Карла в Монако, в якій, як сподіваються, має відбутися вінчання принца Реніера III з американською фільмовою артисткою Грейс Келлі.

Канадійці стурбовані зерновою надвишкою

Вінніпеґ. — Канадійські господарські кола стурбовані хлібною надвишкою, яка з кожним роком збільшується, і уряд не знає, що зробити з цим явищем, яке можна було б назвати „катастрофою врожаїв". Наприкінці 1955 року надвишка різного роду зерна становить 1,900,000,000 бушлів, з чого на саму тільки пшеницю припадає 1,000,000,000 бушлів. Крім цього є ще великі запаси ячменю, вівса, жита і льону. Минулого року Канада могла продати закордон тільки 252,000,000 бушлів пшениці. Таку ж кількість уряд сподівається продати і цього року. Сама Канада споживає річно коло 160,000,000 бушлів пшениці. Внаслідок цього її запаси збільшаться ще на 555,000,000 бушлів. Деякі саскачеванські фармери мають пшеницю ще з 1952 року. В Канаді не існує система підтримування цін на фармерські продукти.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 15-ти мільйонового майна організації!

Президент дбає про зменшення цін на харчі в роздрібнім продажу

Вашингтон. — Президент Айзенгавер у своєму зверненні в зв'язку з фармерською програмою заявив, що уряд дбатиме про те, щоб харчі в роздрібному продажу подешевшали. Президент сказав, що фармери дістають менші прибутки, але широкі кола споживачів не відчувають цього, бо ціна на харчі мало-що зменшилася. Уряд визначив в бюджеті поважні суми на те, щоб знайти спосіб, як би то можна було зменшити кошти розподілу і достави харчів, щоб цю знижку відчули найширші кола споживачів. Айзенгавер повідомив, що секретар рільництва Езра Тефт Бенсон вже зарядив дослідження в цій справі, щоб зменшити кошти достави харчів та їх зберігання в замороженому стані.

Хочуть судити робітничих провідників за незаконний страйк

Ню Йорк, Н. Й. — В Нюйоркському Стейтовому Найвищому Суді розглядано справу образи суду провідниками Спілки Міжнародних Вантажників, які не послухали судового наказу і почали незаконний страйк минулого вересня. Цю справу реферує бувший суддя Саймон Г. Ріфкінд, який твердить, що голова Спілки Міжнародних В. Бредлі чотири рази порушив судовий наказ і продовжував страйк, хоч суд його забороняв. Оскаржений за цю саму провину і генеральний організатор цієї спілки Томас Ґлізон. Ріфкінд твердить, що капітан Бредлі був свідомий того, що суд заборонив страйк і знав про те, що діяти проти судової заборони є злочином, за який належиться відповідна кара.

Посмертні Згадки

МАРІЯ КУЗІВ, довголітня членка Т-ва св. Посафата Відд. 217 УНСоюзу в Рачестер, Н. Й., померла 9-го грудня 1955 р. Прожила 62 роки життя. Покійна роджена 1893 р. в с. Жовчів, пов. Рогатин, Зах. Україна. Оставила в смутку мужа Михайла, двох синів і дві дочки. Похорон відбувся 11-го грудня з похорон. заведення до Церкви св. Йосафата а відтак на цвинтар Голі Сепулкер при участі Родини, Членів Т-ва, Приятелів і Знайомих. — В. Й. П.!
М. Макусій, рек. секр.

ДМИТРО ЧУДИК, довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя, 75 Відд. УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., помер 17-го грудня проживши 65 років. До УНС вступив 1925 р. Полишив у смутку 4 синів. Похорон відбувся 20-го грудня з погреб. заведення до Укр. Кат. Церкви, при співучасти Родини й Членів. Покійний походив із села Домаморич, пов. Тернопіль, Зах. Україна.—В. Й. П.!
В. Салабун, секр.

ВАСИЛЬ КАЦЮБІЙ, член Укр. Доп. Т-ва „Дністер" Відд. 361 УНСоюзу помер у лікарні в Ню Йорку 20-го грудня 1955 р. Покійний народився в м. Старий Самбір, Зах. Україна та брав участь у Визвольній Боротьбі в рядах УГА. З родини полишив в смутку сестрінка Йосипа. Участю у панахиді віддали Йому останню пошану Урядники Т-ва „Дністер" та гурток побратимів зброї, іменем яких прощальне слово виголосив д-р І. Козак. Похорон відбувся 24-го грудня 1955 р. — В. Й. П.!
Управа Т-ва „Дністер"

АННА БАРНАС, довголітня членка Відд. 36 УНСоюзу в Рачестер, Н. Й., померла 24-го листопада 1955 р., проживши 73 роки. Покійна родилася 1882 р. в селі Кадобна, повіт Калуш, Зах. Україна. Полишила в смутку 5 синів Василя, Івана, Николу, Антона і Франка, 5 невісток і 7 внуків. Похорон відбувся 26-го листопада з погреб. заведення до римо-кат. церкви в присутності Родини і Знайомих на цвинтар Holy Sepulchre. — В. Й П.!
С. Гунька, секр.

Короткі Вісті

● Шведський полковник Нор Еріксон, один із 4-х членів Нейтральної Перемирчої Комісії Об'єднаних Націй у Кореї, впав у Панмунджомі жертвою нещасливого випадку: посковзнувся і впав під альянтське вантажне авто. Крім цього делеґата Швеції, названа Комісія складається з делеґатів Швайцарії, Польщі й Чехословаччини. Полковник Еріксон разом із швайцарцем таврували польського й чеського членів Комісії за тенденційні дії на користь комуністів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВИЛКС-БЕРІ, ПА. — В-во св. І. Хрестителя Відд. 223, повідомляє, що спеціяльні збори відбудуться в неділю, 15-го січня, в параф. залі, зараз по Службі Божій. Маємо важні справи. На збори мають прийти всі члени Б-ва і Відділу. З неприсутними членами поступиться після статуту. Члени, які довгують більше як 3 місяці будуть суспендовані. Буде вибір нової управи на 1956 рік. По зборах буде забава. — І. Барнас.

ЙОНГСТАВН, О. — Т-во ім. О. Васараб, Відд. 348 повідомляє своїх членів, що річні і місячні збори відбудуться в суботу, 14-го січня, о год. 7-ій веч., в церковній залі при 526 W. Rayen Ave. Проситься усіх членів явитися і заплатити свій довг. — М. Черніґа, предс.; М. Періг, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ Відд. 8 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15-го січня, в залі Клюбу 13 Washington St., о год. 2-ій попол. Просимо явитись і привести нових членів, яких приймемо без вступного. Управа Т-ва остала та сама, що в 1955 році а це: П. Гарасимів, предс.; Т. Кренца, заст.; В. Мандзій, фін. секр. і кас., П. Гарасимів, скр.; М. Гарасимів, заст.; контроля: Н. Мазур і В. Комар; надрирателі хорих: М. Романишин і І. Нісевич; тростіси: Г. Скробач і Н. Кіндзярський.

ОЛИФАНТ, ПА. — Бво св. Кирила і Методія Відд. 86 повідомляє своїх членів, що спеціяльні збори відбудуться в неділю, 15-го січня, зараз по співаній Сл. Божій, в парафіяльній шкільній авдиторії. Маємо важні справи до вирішення, тому всі члени мають бути присутні. Неприсутній член буде карний після статуту. — Гр. Сайкевич, предс.; П. Саламаха, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Т-во ім. Б. Хмельницького Відд. 137 повідомляє всіх членів, що на річних зборах вибрано таку управу на рік 1956: Г. Яворський, предс.; В. Боднарський, заст.; М. Колодруб, кас.; І. Когут, заст. С. Колодруб, секр.; Т. Саміла, заст.; І. Деш, Й. Колодруб і Г. Прашик, контрольори; Т. Фотій і Вересюк, надзирателі хворих. Збори відбуватимуться в третю неділю місяця. Проситься членів приходити на збори.

Тарзан, ч. 3599. Без сторонньої допомоги

— Щоб довести свою хоробрість, — лукаво сказав Лазар, — матадор сміливо заявив, що не бажає жадної допомоги від пікадорів і бандарільосів.

В юрбі пролунав крик недовір'я, заглушаючи Голтові протести. — Це ж підступ, — кричав він, — це ж убивство!

Враз запала смертельна тиша. В замішанні Лазар видав наказ, і бик уже був на арені!